

CIRCUSSTAD *Festival*

1 - 5 MEI
2019

Jaarverslag 2019

Stichting Rotterdam Circusstad

INHOUDSOPGAVE

1.	VOORWOORD	2
2.	DOELSTELLINGEN & RESULTATEN	4
2.1	Beoogde centrale doelstelling	4
2.2	Focus 2020 makerschap: resultaten	5
2.3	Cijfermatig overzicht	6
2.4	Successen en leermomenten	7
3.	EVALUATIE PROGRAMMA CIRCUSSTAD FESTIVAL	8
3.1	Voorstellingen uit binnen en buitenland	8
3.2	Opkomend talent en coproducties	9
3.3	Participatie & educatie	13
3.4	Verdiepende randprogrammering	14
4.	MARKETING	17
4.1	Beoogde marketingdoelen en resultaten	17
4.2	Strategie	17
4.3	Free publicity	19
4.4	Overzicht middelen	20
4.5	Publieksonderzoek	20
5.	ORGANISATIE & SAMENWERKING	22
5.1	Stichting Rotterdam Circusstad	22
5.2	Code Cultural Governance	22
5.3	Code Culturele Diversiteit	23
5.4	Bedrijfsvoering	24
5.5	Stakeholders en samenwerking	24
5.6	SWOT / Risico analyse	25
6.	FINANCIËN	26
6.1	Kosten en inkomsten	26
6.2	Financieel resultaat	27
6.3	Accountant	27
7.	ONDERTEKENING	28

*“Leuk aangekleed, goede mix tussen gratis en betaalde shows, super gevarieerd,
Elke dag verslagjes is leuk om te herinneren of stimuleren.”*

– bezoeker festival 2019

Stichting Rotterdam Circusstad

Eendrachtsweg 42

3012 LD Rotterdam

I. www.circusstad.nl

Dirk Evers, zakelijk leider

E. dirk@circusstad.nl

T. 010 - 240 91 44

KvK: 24471378

BTW: NL8212.31.911.B.01

IBAN: NL45 INGB 0007 7523 23

ANBI status aanwezig

1. VOORWOORD

Geachte lezer,

Graag presenteren wij u het jaarverslag van Stichting Rotterdam Circusstad, het platform voor de ontwikkeling en presentatie van circustheater in Rotterdam. We kijken terug op een avontuurlijk festival dat laat zien waar wij al van overtuigd waren: **Circus is 'on the move'** en steeds meer bezoekers, partners en deelnemers raken gegrepen door de verwondering.

Sinds het huidige Cultuurplan 2017-2020 vindt Circusstad Festival jaarlijks plaats. Hierdoor bouwen we een intensievere band met het publiek op en creëren extra kansen voor talent. Die keuze werpt nu haar vruchten af in termen van bekendheid, impact en bereik. Met ruim **30.000 bezoekers, 23 uitverkochte voorstellingen, 14% meer kaartverkoop** en een bezettingsgraad van 80%, gaat dit jaar de boeken in als de best bezochte editie ooit.

Het festival toonde **internationale topvoorstellingen** van o.a. Cirkus Cirkör (Zweden), Circa (Australië) en Circus I Love You (INT). Een uitverkocht Theater Rotterdam beleefde de opening *Epifónima* van Cirkus Cirkör. Helaas moest deze na een val van één van de acrobates vroegtijdig worden beëindigd. Bezoekers werd een kaart aangeboden voor Circa in het Oude Luxor Theater; een voorstelling die hoge ogen gooide bij publiek en pers.

Deze editie stond meer dan ooit het ontluikende veld van **nieuwe makers** centraal. We presenteerden maar liefst 12 Nederlandse gezelschappen, waarvan we bij 5 voorstellingen als coproductent/partner optraden. Daags na het festival werd onze rol als producerend festival bekroond met de honorering door het Fonds Podiumkunsten voor het Nieuwe Makers Traject met Tall Tales Company – hét stadsgezelschap in wording op het gebied van circustheater.

Maar ook de 'jongste makers' - **de amateurartiesten** - lieten zich van hun beste kant zien. Samen met Circus Rotjeknor organiseerden we een driedaagse uitwisseling voor circustalent uit Nederland en België. Zo bieden we een inspirerende impuls voor de doelgroep tieners, waarvoor we graag nieuwe wegen in het circus creëren. Dagelijks waren er op het festival workshops en presentaties van jeugdartiesten uit heel Nederland. Het publiek smulde!

Steeds meer ontpopt Circusstad Festival zich als **(inter)nationaal platform** voor de ontwikkeling van de circussector. Elk jaar ontvangt het festival netwerkorganisaties zoals Circuspunt (jaarlijks) en het internationale Circostra Netwerk (2018). Dit jaar benutte Codarts Circus Arts het festival als platform voor een meeting van het internationale docentennetwerk Fedec.

We benutten die kracht om **nieuwe ontwikkelingen** in Nederland te initiëren. Zo organiseerden we twee professionals meetings, rond talentontwikkeling en rond social circus. Beiden resulteerden in concrete pilots die in 2020 van start gaan: de CircusCoalitie voor talent en Circus Roffa! voor sociale participatie. De vierde Dutch Circus Showcase bewees zich andermaal als marktplaats waar Nederlands talent en het internationale netwerk elkaar ontmoeten.

Dit alles werd mogelijk dankzij steun van een groeiende schare fans, partners en financiers die net als wij de verwondering van circus voor iedereen bereikbaar willen maken. Mede namens duizenden bezoekers en deelnemers: **heel hartelijk dank** voor uw onmisbare steun.

Graag tot ziens in 2020!

Het bestuur van Stichting Rotterdam Circusstad

"Ik ben voor het eerst geweest en was aangenaam verrast door het niveau van de optredens. Het was prachtig"
– bezoeker festival 2019

2. DOELSTELLINGEN & RESULTATEN

2.1 Beoogde centrale doelstelling

Missie:

Rotterdam Circusstad laat je de magie van het nieuwe circus ervaren.

Als hét jaarlijkse festival voor innovatief circustheater in Nederland bouwen we aan een profiel voor Rotterdam als dé circusstad van Nederland, en dragen zodoende bij aan:

- *De ontwikkeling van circustheater als volwaardig exponent van een pluriforme, internationaal georiënteerde podiumkunstensector;*
- *Publieksonwikkeling en –participatie voor kunst in het algemeen en circustheater in het bijzonder;*
- *De ontwikkeling en professionalisering van talent met een jonge carrière en het Nederlandse circusveld;*
- *De profilering van Rotterdam als levendige internationale cultuur- en evenementenstad.*

Realisatie:

Circusstad Festival is dé plek waar men het nieuwe circus in optima forma kan beleven. Vanuit de jaarlijkse cyclus levert het festival een mooie bijdrage aan de ontwikkeling en profilering van circustheater in Rotterdam en Nederland. Deze editie was er speciale aandacht voor jonge makers die het Nederlandse veld vormgeven: voor veel van hen was (en is) het festival een mooie springplank naar hun verdere carrière. De meeste voorstellingen werden goed ontvangen.

Ook qua publieksonwikkeling mogen we tevreden zijn: de ambities voor groei werden ondanks uitval van enkele voorstellingen ruimschoots gerealiseerd. Op het vlak van participatie/educatie lag dit jaar de focus op de doelgroep tieners die reeds in het circus actief is. Met uitdagende uitwisselingstrajecten, workshops en optreedmogelijkheden boden we hen nieuwe inspiratie en wordt het pad van het jeugdcircus naar de professionele veld verbreed. Net als andere jaren verwelkomden we ook amateurs uit andere genres en leerden zeer veel kinderen op het festival hun eerste trucs in de Circus Jungle.

Daarnaast grepen we het festival aan om samen met bestaande en potentiële partners nieuwe projecten te ontwikkelen op het gebied van sociaal inclusief circus en talentontwikkeling.

De indruk is dat het festival steeds meer als vaste waarde in de meivakantie gekend wordt bij het familiepubliek. Ook wisten we veel nieuw

publiek te trekken: 42% bezocht het festival voor het eerst. Opvallend is dat groei in spreiding: het aandeel bezoekers van buiten Zuid-Holland steeg van 24% naar maar liefst 46%. Daarmee is zowel de waarde voor de Rotterdammers zelf evident, als het nationale belang en waardering.

2.2 Focus 2019 makerschap: resultaten

In 2019 lag de focus binnen het festival op makerschap. Juist door nu een vruchtbaar klimaat voor Nederlandse makers met een jonge carrière te bewerkstelligen, creëren we een stevige voedingsbodemp voor de toekomst van circustheater in Nederland.

Dit doen we door, aansluitend bij de behoefte van de makers, ons te richten op:

- Coproductie - het aangaan van coproducties met jonge Nederlandse makers. Elk festival coproduceert het festival een straatvoorstelling en een tentvoorstelling.
- Power-up – het bieden van artistieke, zakelijke en productionele ondersteuning aan de jonge makers die zich op het festival presenteren. Zaken als het maken van een begroting, het opstellen van een technische fiche, het promoten van je voorstelling aan programmeurs én publiek komen aan bod.
- Vlieguren – door het spelen van vaak meerdere uitvoeringen bouwen jonge gezelschappen aan een eigen publiek. Door tussendoor nagesprekken met publiek en profs te organiseren, creëren we ruimte voor groei.
- Dutch Circus Showcase – presentatie en pitch sessies aan het professionele nationale en internationale netwerk van producenten, promotors en programmeurs.

Door makers en artiesten te leren zich te verbinden aan het brede publiek en professionele veld, versterken we de impact van Circusstad Festival. Tegelijkertijd leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van circustheater als kunstvorm en versteviging van de sector.

Realisatie:

Nu steeds meer jonge makers met Nederlandse wortels zich blijvend hier vestigen, zijn verdere professionalisering en de ontwikkeling van het makerschap in circus essentieel. We kozen er dit jaar daarom bewust voor om de rol van talentontwikkelaar en (co)producent breder in te zetten. Dit resulteerde onder andere in:

- Meer Nederlandse circusprofessionals op het festival dan ooit.
- Twee opdrachtwerken voor de Stadsparade: *Koekoek* van Milan Seegers en *Oh No!* van Duo NoNonsense. Beide voorstellingen werden in de maanden voor Circusstad Festival ontwikkeld en speelden ieder wel 20 uitvoeringen op schoolpleinen en markten, waarna ze op Circusstad Festival officieel in première gingen. Beide projecten hebben reeds deze zomer een (lange) speellijst opgebouwd.
- Een coproductie met Tall Tales Company: locatieproject *Square1*. Dit project ligt mede aan de basis voor het Nieuwe Makers traject van het Fonds Podiumkunsten dat wij met hen aangaan voor de komende twee jaar.
- De twee voorstellingen die in het Opticum stonden, kwamen tot stand met extra ondersteuning op zowel financieel als artistiek vlak vanuit Circusstad Festival

Tijdens de tweedaagse Dutch Circus Showcase bezochten zo'n 30 professionals maar liefst 10 voorstellingen en works in progresses van Nederlandse makelij (inclusief bovengenoemde uiteraard). Gedurende de lunch werd een pitch sessie georganiseerd waarin deze en andere makers zich aan de deelnemende professionals presenteerden en contacten legden voor nieuwe samenwerkingen. Hieruit zijn wederom verschillende residenties, uitvoeringsplekken e.d. gerealiseerd.

Nieuw was de Power-Up - extra ondersteuning die we de gezelschappen boden om zich voor te bereiden op het festival. Naast extra creatietijd en financiële middelen, ondersteunde de festivalproductie de jonge makers met raad en daad in hun technische realisatie. Ook hielpen we jonge makers met het samenstellen van een verkoop-dossier en organiseerden we een workshop 'pitch-presenteren' door specialist Bram Graafland.

2.3 Cijfermatig overzicht

Editie	2019	2018	2017	gem. 17-20
Duur in dagen	5	5	5	5
Aantal activiteiten kernprogrammering nl.	160	159	141	130
Professionals* *	138	136	112	110
Amateurs en studenten	22	23	29	20
Waarvan betaald	61	67	53	50
Waarvan gratis	99	92	88	80
Aantal overige activiteiten nl.	55	91	85	53
a. Rojeknor Circus Jungle (#dagen)	5	5	5	5
b. Masterclasses (in 2018 onderdeel crossover project)	0	0	6	5
c. Workshops (t.b.v. publiek)	34	21	24	18
d. Workshops & games crossover project Circus meets sports*	0	49	41	20
e. Verdiepende randprogrammering	13	13	5	5
f. Presentaties buiten festival (ism andere evenementen)	3	3	4	
Totaal aantal activiteiten	215	250	226	183
Totaal aantal bezoekers	32.156	29.223	26.481	27.500
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering	28.186	25.644	22.547	25.200
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten (Participatie & verdieping)	2.870	3.279	2.784	2.300
Bezoek presentaties buiten festival (Djema el Fna)	1100	300	1.150	
Totaal aantal bezoeken	32.156	29.223	26.481	27.500
Waarvan betaalde bezoeken	6.420	5.919	4.701	6.400
Waarvan niet betaalde bezoeken	25.736	23.304	21.780	21.100
In 2019 was er geen groot cross over project, maar zijn in plaats daarvan acts uit de stad geprogrammeerd, onder andere van eerder deelnemers aan crossover projecten. Hierdoor waren er minder workshops.				

2.4 Successen en leermomenten

Successen:

- 23 uitverkochte voorstellingen!
- Een gemiddelde bezettingsgraad van 80%!
- Positieve resultaten van het publieksonderzoek: we ontvingen een algemeen waarderingcijfer van 8,4 (!) t.o.v 8,2 in 2018.
- Uitbreiding van de Stadsparade: grotere spreiding over de verschillende wijken van de stad en anders soortige speelplekken. Met als resultaat een groter en diverser bereik.
- De vooraf geformuleerde ambitie van 6.400 verkochte kaarten is gerealiseerd, ondanks slecht weer en uitval van een grote zaalvoorstelling.
- De Talent Coalitie krijgt nu serieus vorm: er ligt een concreet plan om op korte termijn te starten en het Nederlandse circusveld een boost te geven.
- Jongste makers project met dagelijks een mini uitwisseling met meerdere jeugdcircus-tieners was erg succesvol.
- Pers: Veel aandacht in nationale en regionale media!
- Een prachtig nieuw campagnebeeld droeg bij aan grote herkenbaarheid.
- De eerste kiem is gelegd voor Circus Roffa: meer sociaal inclusief circus in Rotterdam.

Leermomenten:

- Late werving leverde grote spanning op rond het go-moment. De late bevestiging van enkele complexe locatieprojecten legde druk op productie en marketing.
- De voorbereiding op het slechte weer had beter gemoeten. De eerste regendag kwam het nog teveel op improviseren aan in de openluchtprogrammering, wat onduidelijkheden opleverde voor spelers en publiek.
- Het idee van Het Illegale Kerstcircuit – De Dinnershow als laagdrempelig entertaining en verdiepend programma in de CircoBistro was leuk, maar door de titel was de verwachting van het publiek te hoog opgevoerd.
- De routing om met je mobiel een kaartje te kopen moet veel eenvoudiger worden.
- We kunnen nog een slag slaan in het beter inrichten van de horeca op het Schouwburgplein en deze bestendig maken tegen diverse weersomstandigheden.

3. EVALUATIE PROGRAMMA CIRCUSSTAD FESTIVAL

3.1 Evaluatie artistiek: voorstellingen uit binnen en buitenland

Circusstad Festival 2019 was een bruisende mix van *state of the art* circustheater, een prettige warme festivalbeleving met nieuwe verdiepende fringe onderdelen en genoeg mogelijkheden om zelf mee te doen. Een editie waarin al het harde werk, de successen en leermomenten van de zes voorgaande edities samenkwamen in een uitgebalanceerd programma dat met de zichtbaar stijgende bezoekersaantallen uitnodigt om nog verder uitgebouwd te worden. Ook de ondersteuning van jonge circusmakers werpt langzaam maar zeker haar vruchten af en de bijzondere locatieprojecten vraagt om een vernieuwde denkslag voor toekomstige edities.

Het programma van Circusstad Festival 2019 liet zich kenmerken door een zeer divers kwalitatief hoogstaand aanbod. Zowel Circa (AUS) als Cirkus Cirkör (SE) zijn beide één van de topgezelschappen van de wereld. We boden veel ruimte aan het experiment, zoals Compagnie Defracto (FR), TENT/Zinzi Oegema (NL) en Tall Tales Company (NL). In al deze voorbeelden werd het publiek uitgedaagd om letterlijk op een andere manier naar circus te kijken.

De focus lag dit jaar op Nederlandse circusmakers. Van professionals tot de ‘jongste makers’ waaronder getalenteerde circusjongeren.

Met mooie aankondigingen in onder andere de Volkskrant, Metro en Telegraaf verheugden het publiek en onze gasten zich op de meeslepende Nederlandse première van de Openingsvoorstelling *Epifónima* van **Cirkus Cirkör**. De grote zaal van Theater Rotterdam zat tot de nok toe gevuld, waar men als verrassing tijdens de openingsspeech keek naar ons tot leven gebrachte campagnebeeld met 30 paar bewegende benen in de lucht door de acrobaten die verspreid in de zaal zaten. Vol verwachting begon de voorstelling. Helaas moesten we deze voortijdig staken vanwege een ongelukkig val door één van de acrobates. Gelukkig maakt de acrobate het nu goed en is herstellende van een hersenschudding. Maar wat was het schrikken voor het gezelschap, het publiek en de organisatie. We zijn dankbaar voor de vele steunbetuigingen en begrip vanuit het publiek. De val zorgde ook onmiddellijk voor veel media-aandacht, waarmee maar weer eens duidelijk werd dat de risico's in circus onlosmakelijk onderdeel zijn van de kunstvorm.

Het was te kort dag om de voorstelling die als één organische geheel was gecomponeerd aan te passen zonder deze speelster. Daarom hebben we –in overleg met het gezelschap en theater – de volgende dag besloten om de tweede uitvoering te cancelen. Bezoekers die al een kaart hadden gekocht, is aangeboden om deze om te ruilen voor de voorstelling van Circa.

De virtuositeit en het plezier spatte van het podium af bij het tot twee keer toe goed bezochte *Humans* van het Australische gezelschap **Circa** in het oude Luxor Theater. Publiek en pers zijn zeer te spreken over de bijna bovenmenselijke prestaties die de acrobaten tijdens de voorstelling leverden. Opmerkelijk was de grote belangstelling (100 personen!) voor het nagesprek met het gezelschap onder leiding van bewegings-wetenschapper Tessa Köneman (verbonden aan Codarts).

De grote publiekstrekker op het Schouwburgplein was **Circus I Love You** met hun gelijknamige voorstelling. Speciaal voor Circusstad Festival hadden ze hun voorstelling aangepast naar een door Circusstad aangedragen tent. Jong en oud genoot van de wervelwind aan circusdisciplines en muzikale stijlen die in een uurtje de revue passeerden. Maar liefst 4 van de 5 uitvoeringen was de tent uitverkocht!

Eén van de 'geheime' parels van deze editie was *Dystonie* van **Compagnie Defracto**. Deze voorstelling viel in zeer goede aard bij nieuwsgierige bezoekers, professionals en jongleerfanaten. De kleine zaal van Theater Rotterdam – Schouwburg leende zich goed voor de bi-frontale opstelling. Ook de concentratie die het met zich meebracht paste uitermate goed bij de vervreemde en tegelijkertijd opzweepende voorstelling. Een voorstelling die bij uitstek past bij de hoekige signatuur, waar immer gezocht wordt naar **innovatie**, urban en de toekomst van het genre.

The Nordic Council met *Three men from the north*, waarbij Circunstruction een eerste aanzet had gegeven, viel ook uitermate goed in de smaak bij het publiek. De humoristische voorstelling was alle drie de uitvoeringen uitverkocht.

3.2 Opkomend talent en co-producties

Coproducties

Het festival ontvangt van het Fonds Podiumkunsten de coproductie bijdrage als producerend festival van € 25.000,- per jaar. In het beleidsplan 2017-2020 heeft het festival ervoor gekozen dit in te zetten voor de stimulering van het jonge Nederlandse veld.

Jaarlijks gaat het festival twee coproducties aan; één voor een straatvoorstelling (15 min) en één voor een tentvoorstelling (25 min). Aangezien in 2019 er veel aanmeldingen waren voor de straatvoorstelling, is ervoor gekozen twee straat voorstellingen te coproduceren.

We kozen voor **Duo No Nonsense** met *Oh No* en **Milan Seegers** met *Koekoek*. Voor beide gezelschappen betekende de coproductie een enorme boost in de ontwikkeling van hun voorstelling en een volgende stap voor hen als circusmakers. Maar ook op het vlak van productie en het werven van fondsen hebben we de jonge makers met raad en daad bijgestaan.

Milan Seegers' voorstelling *Koekoek*, gaat letterlijk en figuurlijk over een vreemde vogel. Het jonge publiek ziet een grappige voorstelling van een mens/vogel die zich in allerlei onmogelijke, contorsie (slangenmens) bochten moet wringen om een ei te leggen. Een ouder publiek ziet ook een ode aan anders durven zijn. Hij hoopt met de voorstelling ook kinderen/jongeren te bereiken en te steunen dat het ok is om anders te zijn. Deze uitgesprokenheid (vb vrouwelijke trekken, man op hakken, gay zijn) van Milan stuitte tijdens de stadsparade soms ook op weerstand bij het publiek. Maar juist op die plekken vond Milan het van grote waarde om zijn werk te laten zien. Als Circusstad vinden we het bijzonder en belangrijk om middels een voorstelling bij te kunnen dragen aan andere beeldvorming over de kleurrijke mensen/wereld om eenieder/ons heen.

“De stadsparade heeft veel voor mij betekend betreft mijn artistieke ontwikkeling. Het heeft me doen realiseren dat Koekoek toch echt mijn show is en ik mij wat harder moet maken voor mijn eigen smaak en keuzes. Tijdens de eerste creatie periode voelde ik mij beperkt door mijn eigen concept. Gedurende de Stadsparade uitvoeringen heb ik dit los kunnen laten. Het heeft me het zelfvertrouwen gegeven om de kip aan de kant te schuiven. Iets wat Jördis en Paula heel jammer vonden maar uiteindelijk zoveel leuks heeft opgeleverd. Koekoek is deze zomer nog te zien op o.a. STEK in Breda, Oerol, kunsten op straat, kaprioel circuskamp, nog 5x in Rotterdam en op enkele BSO's in Delft en omgeving.”

Milan Seegers over de samenwerking en ondersteuning van Rotterdam Circusstad

Scott en Sanne van Duo No Nonsense maken eigentijds circus met een twist naar het roemrijke circusverleden. Oh Nol is een aansprekende straatvoorstelling rond twee ietwat klunzige personages in een circus. Hilariteit alom bij het (veelal jonge) publiek als Sanne al snel vast komt te zitten met een emmer op haar hoofd. De rest van de voorstelling speelt ze de voorstelling zonder ook maar iets te kunnen zien wat er om haar heen gebeurt. Ook partneracrobatiek doet ze met de emmer op haar hoofd. Nagelbijtend spannend voor het publiek. Met gelukkig de uiteindelijke oplossing en de lach als ontlading. Scott en Sanne hebben echt een stap gemaakt in hun ontwikkeling van korte partneracrobatiek act naar een volwaardige korte straatvoorstelling met Oh Nol.

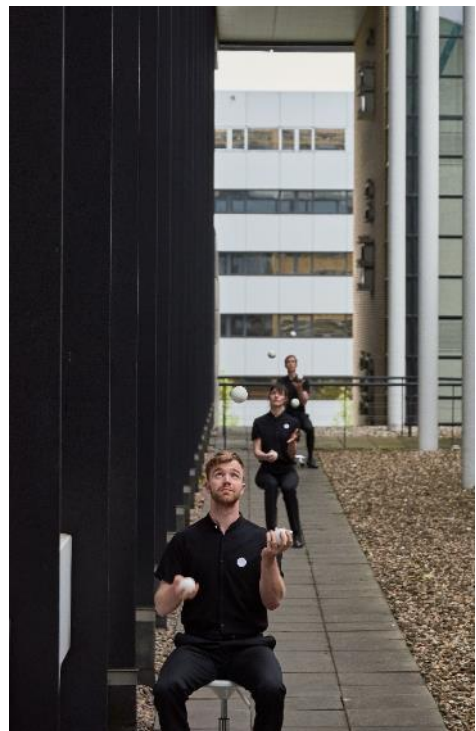
Tall Tales Company

Het ‘stadsgezelschap’ in wording Tall Tales Company presenteerde zich al veelvuldig op Circusstad Festival met kleine en grote projecten en als regisseur van amateurvoorstellingen. Meer en meer ontwikkelt het gezelschap haar eigen makerschap en artistiek signatuur. In 2018 werkten we met hen samen in een coproductie van een tent/kleine zaal voorstelling. Nu hebben we de ambitie opgevat om hen gedurende meerdere edities te betrekken en te steunen.

Daarom hebben we parallel aan de voorbereidingen van dit festival een **Nieuwe Makers Traject** voorbereid met **Tall Tales Company**. We zijn zeer trots te mogen zeggen dat dit zijn vruchten heeft afgeworpen. De komende twee jaar gaat Tall Tales Company samenwerken met Circusstad Festival om hét circusgezelschap van Rotterdam te worden

Op Circusstad Festival 2019 gingen we een coproductie aan voor hun project: *Square One*; een circuswandeling waarin beeldende kunst, jongleren en wiskunde worden vermengd. De voorstelling was stevast uitverkocht. Ook was het een mooie eerste samenwerking met Concert en Congresgebouw de Doelen.

Het project vormde de proloog voor *Square Two* dat we in 2019 presenteren, dan als resultaat van het Nieuwe Makers traject.

Power-Up

*Diverse andere gezelschappen ondersteunden we met een **power up**.* In gesprek met jonge gezelschappen die zich presenteren in de opticum-tent of het TR HALtheater kijken we of en hoe we kunnen bijdragen aan het afmaken van hun voorstelling met bijvoorbeeld repetitietijd, geld of advies.

Zo ontvingen de twee voorstellingen die in het Opticum stonden, extra ondersteuning op zowel financieel als artistiek vlak. Trapezeartieste **Júlia Campistany** paste haar work-in-progress van *It Happens* aan voor de Opticum-tent. Samen met haar muzikant Rémi Lebocey leek alles in het honderd te lopen. Bezoekers waren hier soms zo door overtuigd dat ze niet op hun plek konden blijven zitten en mee wilden helpen de show ‘te redden’.

Júlia deelde de Opticum-tent met het pas opgerichte collectief **RouCo & Human Collective**. De meningen liepen uiteen over hun prille presentatie van vermenging van streetdance, jongleren en acrobatiek. Sommige bezoekers waren gecharmeerd van de dynamiek en zoektocht. Ook professionals zagen de potentie om het werk in een verder stadium te kunnen presenteren. Maar andere bezoekers vonden het werk te pril om daar een toegangskaartje aan te verbinden. Naar het publiek toe beraden we ons op toekomstige presentaties en het framen daarvan.

“This collaboration helped clarify established foundations of our work and develop performance aspect of Blame Game Project. We are thankful for the great hosting and the atmosphere which boosted our creation process, opportunity to break the first ice with audience and connected us with many wonderful people at the Circusstad Festival.”

RouCo & Human Collective over de samenwerking met Circusstad

Onder de noemer **Meet the Makers** organiseerden we samen met met Rosa Boon (Codarts Rotterdam, TENT) een reeks gesprekken. Vierdejaars studenten van Codarts Circus Arts vroegen het hemd van het lijf van Adrian Berry (Jacksons Lane, UK), Kevin Wratten (Roundhouse UK) en Rachel Clare (Crying Out Loud, UK).

Samenwerking TENT

TENT is één van de schaarse ontwikkelplekken voor circus in Nederland. Waar mogelijk zoeken we de samenwerking op om creatie en speelmogelijkheden te organiseren voor Nederlands werk. Dit jaar presenteren we samen de voorstelling PIT van ‘Nieuwe Maker’ **Zinzi Oegema**. Dankzij de steun van TENT kon Zinzi deze bijzondere locatie voorstelling maken als onderdeel van het Nieuwe Makers traject van het Fonds Podiumkunsten.

De Theaterkrant schreef: *‘Pit is een ingetogen, beeldende voorstelling over toenadering, vertrouwen en vrijheid. Het publiek representeert voor de artiesten een andere (betere) wereld, en wordt zo in hoge mate bij het werk betrokken. Uiteindelijk lukt het hen alle drie om hun kooi in te ruilen voor vrijheid: samenwerken en overgave zijn daarbij de sleutels.’*

Showcase

Op 3 en 4 mei organiseerden we de **Dutch Circus Showcase**, waarbij tien Nederlandse makers en gezelschappen in het spotlight werden gezet. De Showcase bestond uit een pitchronde met aansluitend een presentatie van de voorstelling. Zo’n vijftientig professionals uit binnen en buitenland bezochten het programma. Verschillende presentaties trokken direct de aandacht van de aanwezige programmeurs zoals van onder andere Holland Dance Festival, Subtopia (Stockholm) en Roundhouse (Londen).

Nieuw onderdeel van de Showcase was de pitch-practice middag voor de deelnemende gezelschappen die een week voorafgaand aan het festival plaats vond. Hier boden we hen aan om –onder begeleiding van presentatiecoach en circusmaker Bram Graafland– voor elkaar hun pitch te oefenen. Vier gezelschappen namen deel aan de pitch-practice middag en waardeerden de tips en oefening enorm.

“We hebben de voorstelling in het Opticum gezien van het Italiaanse trapeze act en die vonden wij van wereldklasse. We hadden ook graag de Australische groep gezien, maar 100 euro met 4 personen was boven ons budget, helaas vorig jaar waren zij fantastisch.”

– bezoeker festival 2019

3.3 Overzicht en beoordeling participatie & educatie

Voorafgaand aan het festival organiseerden we een **Stadsparade** langs vele basisscholen, pleinen en andere evenementen in heel Rotterdam. Mede dankzij de nieuwe samenwerking met Cultuur Concreet hebben we 1) een ontwikkeling doorgemaakt in de spreiding van de circusoptredens over de gehele stad, 2) anders soortige speelplekken ontdekt en 3) hiermee een groter en nog diverser publiek bereikt. Er vonden optredens plaats van IJsselmonde tot Pernis, van Kralingen – Crooswijk tot Prins Alexander en van het Oude westen tot Hoogvliet. In totaal bereikte de Stadsparade in 2019 met 58 optredens 10.655 personen.

Dagelijks kon het publiek zelf circus beoefenen in de **Circus Jungle** op het Schouwburgplein of in één van de vele **workshops**. Dit jaar bleek de ouder-kind workshop buitengewoon populair. Door het koudere weer werden deze workshops naar binnen verplaatst en konden we met extra docenten maar liefst drie keer zoveel kinderen en ouders bedienen. Een succes!

“Sluit workshops beter af, nu moesten er steeds mensen worden weggestuurd die geen kaartje hadden (was niet voor iedereen duidelijk dat het een workshop betrof) en dat onderbrak de workshop steeds.”

– bezoeker festival 2019

In samenwerking met Circus Rotjeknor, organiseerde Circusstad Festival een succesvol vervolg op de uitwisseling **KABAAL!** Dit jaar namen maar liefst 42 tieners, waaronder voor het eerst enkele jongeren uit Leuven, deel aan de driedaagse circusuitwisseling. De tieners leerden enorm veel van elkaar én van de workshops die ze kregen van de acrobaten van het Australische topgezelschap Circa. Het resultaat was een wervelende pleinopening evenals een tweede uitvoering als onderdeel van de Grande Opening van het festival.

Onder de noemer **Act Up!** vonden er vele presentaties plaats in de Arena op het Schouwburgplein. Van losse acts van amateurs tot een sneakpreview door Circa. Ook gaven de studenten van Codarts Circus Arts een performance; een vast onderdeel van hun eindexamen.

Scene uit KABAAL

3.4 Overzicht en beoordeling verdiepende randprogrammering (fringeprogramma)

Een belangrijk aandachtspunt van het festival is het borgen van een vloeiende lijn tussen de vrij toegankelijke programmaonderdelen op het plein en de betaalde voorstellingen in de tenten, de theaters en andere locaties. Hierdoor ontstaat er een spel van reuring waarbij het publiek door presentatrice Samantha Coleridge wordt geïnformeerd en naar de voorstellingen toe geleid.

Het **fringeprogramma** omvatte dit jaar een veelheid aan verschillende activiteiten. Van de jongste makers (jeugdcircussen met kinderen in leeftijdscategorie van 6 tot 12 jaar) tot aan een sneakpreview door Circa en echte smaakmakers zoals de vuurshow op zaterdagavond na de voorstelling van Circus I Love You.

Op de donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond programmeerde we **live muziek** in de Circo Bistro op het Schouwburgplein. Het publiek en de aanwezige artiesten gingen los op de swingende klanken van Scotch, CaboCubaJazz en BRUUT!

Nieuw was de **illegale kerstshow – de dinnershow** van Dave van der Wal, Rotterdamse presentator en oprichter van het winter variété in Rotterdam. Tijdens de illegale kerstshow lieten circusartiesten hun acts zien die zogezegd ‘niet voor een publiek bedoeld’ waren, omdat ze daar te ‘illegaal’ voor zijn. Het resulteerde in een eclectische mix van korte acts door de aanwezige festivalartiesten. Ook kon het publiek rondom het ronde podium reserveren voor een 3-gangen menu tijdens de show. De show wekte bij sommigen te hoge verwachtingen; voor 2020 wordt dit anders ingevuld.

Voor de geïnteresseerde bezoeker zijn er zes **nagesprekken**/inleidingen georganiseerd; onze nieuwe aanpak in plaats van voorgesprekken. De gerealiseerde gesprekken zijn:

- Nagesprek bij J  lia Campistany o.l.v. Lennie Visser (Boost circustheater)
- Nagesprek bij David Eisele o.l.v. Katinka Enkhuizen (programmeur Theater Rotterdam)
- Nagesprek bij Panama Pictures o.l.v. Jakob Jacobsson (Acrobaat/maker Three men from the North)
- Nagesprek bij Circa o.l.v. Tessa K  neman (bewegingswetenschapper, Codarts)
- Inleiding bij alle twee de uitvoeringen van Codarts C2 Cyborg 2 o.l.v. Jan Deams (Codarts)

Daarnaast werden bijna alle voorstellingen kort ingeleid door onze presentator Arno Wauters of artistiek leider Maaik   van Langen. Dit werd zeer gewaardeerd door het publiek.

In plaats van met Studium Generale/Erasmus Universiteit, is dit jaar **Circus & Science** als programma gepresenteerd op het nationale wetenschapsfestival Expedition Next op 2 mei in Rotterdam. <https://www.expeditienext.nl/programmaitem/circus-and-science>. Bijzonder om daarbij te vermelden is dat Benjamin Soerel, één van de onderzoekers van Janine Stubbe’s

lectoraat: performings arts medicine bij Codarts, tijdens het festival metingen heeft verricht bij/met acrobate Júlia Campistany. De resultaten hiervan worden verwerkt in zijn masterscriptie.

3.5 Nieuwe Ontwikkelingen

Steeds meer ontpopt Circusstad Festival zich als **(inter)nationaal platform** voor de ontwikkeling van de circussector. Elk jaar ontvangt het festival netwerkorganisaties zoals Circuspunt (jaarlijks) en het internationale Circostra Netwerk (2018). Dit jaar benutte Codarts Circus Arts het festival als platform voor een meeting van het internationale docentennetwerk Fedec.

We benutten die kracht om **nieuwe ontwikkelingen** in Nederland te initiëren. Zo organiseerden we twee professionalsmeetings, rond talentontwikkeling en rond social circus. Beiden resulteerden in concrete pilots die in 2020 van start gaan: de CircusCoalitie voor talent en Circus Roffa! voor sociale participatie. De vierde Dutch Circus Showcase bewees zich andermaal als marktplaats waar Nederlands talent en het internationale netwerk elkaar ontmoeten.

Circuscoalitie

Eerder heeft Circusstad het initiatief genomen voor de oprichting van een talentcoalitie in circus. Ondanks goede intenties van vele partijen lukte het eerder niet om tot concrete acties te komen. Daar komt nu verandering in.

Tijdens Circusstad Festival organiseerden we een ontmoeting met zo'n 12 producerende en presenterende organisaties in circustheater. Hier werd besloten de samenwerking nu meer concreet te maken vanuit de gezamenlijke ambitie om Nederlands Talent, Publiek en Podia gezamenlijk te doen groeien. Daartoe wordt momenteel een pilotproject voorbereid in de vorm van een tournee van een combinatievoorstelling van drie korte Nederlandse voorstellingen langs zo'n 20 theaters.

Tijdens de bijeenkomst zijn concrete afspraken gemaakt over de inbreng in middelen, netwerk en speelbeurten en om gezamenlijk een projectleider aan te stellen voor de ontwikkeling en organisatie. Naar verwachting vindt de eerste CircusCoalitie tour plaats van februari tot mei 2021.

Circus Roffa!

De afgelopen jaren lag de focus van de organisatie vooral op de ontwikkeling van het festival met als speerpunten participatie, talent en publieksonwikkeling. Nu we groeien, ontstaat er meer ruimte en zien we urgentie om ook buiten de grenzen van de festivalperiode meer te betekenen in het maatschappelijke veld. Er is noodzaak, want veel mensen in de stad Rotterdam kunnen niet meekomen en er is veel kansenongelijkheid. Circus kan mensen in hun kracht zetten, hen helpen perspectief te zien en/of te creëren voor zichzelf. Geïnspireerd door voorbeelden uit het buitenland zien we goede mogelijkheden om in Rotterdam een meerwaarde te bieden. We willen met Circus Roffa! het netwerk en de slagkracht bundelen om een relevante bijdrage te leveren.

We grepen het festival aan om netwerk en potentiële partners uit te nodigen voor een kennisbijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst waren er twee gastsprekers; elk van een best practice in het buitenland. Kevin Wratten van Roundhouse (UK) gaf kort inzicht in het functioneren van het Roundhouse Street Circus Collective waarin jaarlijks zo'n 6.000 jongeren (11-25 jaar) participeren in 650 circusactiviteiten. De andere gastspreker was Charlotte Landsheere van het Brusselse 'Circus zonder handen' die samen met de jongere Nouhaila Akhourouch uitgebreid vertelde over het reilen en zeilen van dit sociaal inclusief circus.

Naar aanleiding van de meeting werd samen met Circus Rotjeknor en diverse partners uit het sociaal/maatschappelijke veld een pilotproject uitgewerkt dat in 2019 met steun van het VSBfonds plaats kan vinden.

4. MARKETING

4.1 Beoogde marketingdoelen en resultaten

Imago

- *Positie van Circusstad Festival als hét jaarlijkse festival voor vernieuwend circustheater in Nederland, waar je boeiende voorstellingen ziet én zelf aan de slag kunt verder versterken.*
- *Rotterdam profileren als dé stad waar het nieuwe circus te beleven valt.*
- *Niet langer een discussie voeren over traditioneel en nieuw circus: circus is een waanzinnig mooie en indrukwekkende kunstvorm.*

Publieksbereik

- *Het bereik onder gezinnen, festival- en theaterpubliek optimaliseren.*
- *Een **publieksbereik realiseren van 27.500 tot 30.000 personen.***
- *Het aandeel **betalend publiek vergroten naar (ruim) 6.000 personen.***
- *Focus op kaartverkoop avondvoorstellingen in theaters en de grote tenten op het festivalterrein.*
- *Een volgende stap zetten in optimalisering van het ticketingproces via de eigen website.*

Community

- *Betrokkenheid: intensivering van de samenwerking met partners, ambassadeurs en ondernemers om meer groepen in de stad deelgenoot te maken van het festival.*
- *Het versterken en vergroten van de circuscommunity van makers, deelnemers en bezoekers.*

Realisatie:

De nieuwe campagne van Circusstad Festival heeft daarbij een breed publiek uit heel Nederland op de been gebracht. Met meer dan **30.000 bezoekers**, **23 uitverkochte voorstellingen** en een **gemiddelde bezettingsgraad van 80%** was het festival succesvoller dan ooit! Alle workshops waren uitverkocht en er ontstond zelfs een wachtlijst. Het was letterlijk niet aan te slepen. Maar liefst 46% van de bezoekers komt van buiten de regio Rotterdam. We mogen dan ook terecht concluderen dat Circusstad Festival en het genre in bekendheid groeien. Bezoekers waarderen Circusstad Festival met een gemiddelde score van 8,4. Het festival is uniek als het gaat om beleving. De locatie, het Schouwburgplein, werd met een 8,7 gewaardeerd.

Er zijn dit jaar flinke stappen gezet in de kaartverkoop van de theatervoorstellingen en voorstellingen in de grote tent op het festivalterrein. Na een *full house* in Theater Rotterdam bij de opening, viel de tweede uitvoering van Circus Cirkör uit, waarna we veel kaartkopers een vrijkaart voor Circa aanboden. Hierdoor was de bezetting bij de eerste uitvoering van *Humans* goed, maar bleef de omzet achter. De tweede (matinee) voorstelling is met 57% bezettingsgraad nog te laag. Toch is het hele overzicht een positieve beweging in gang gezet. Daarnaast zijn er zeker nog een aantal slagen te maken die in de volgende paragraaf uitgebreid worden toegelicht.

4.2 Strategie

1. Beeld

Circusstad Festival vaart een nieuwe koers. In 2019 is gewerkt aan een nieuw, geïllustreerd campagnebeeld die breekt met voorafgaande campagnes, maar wel vasthoudt aan oude elementen als het sterke logo van het festival. De campagne laat een abstract geïllustreerd plat beeld zien van de benen van een acrobate, een berijder van een eenwieler en een parademaker, die zich allen vanachter een wolk manifesteren. In de wolk – in het midden van het beeld – is het logo van Circusstad Festival groot afgebeeld.

De verschillende campagnebeelden – die om en om zijn ingezet in de vorm van posters, banieren, tentdoeken en flyers - tonen de fysieke kracht en de verbeelding die van circus uitgaat. De poster is het beste voorbeeld van kraakheldere communicatie; links in de bovenhoek worden de speeldata weergegeven. Dit jaar is uitdrukkelijk gekozen ook de speellocaties toe te voegen, rechts onderin. Het Schouwburgplein, Theater Rotterdam en het Oude Luxor Theater. Passanten zullen zo meer vertrouwd zijn met het festival en de locaties ook herkennen en aanmerken als plekken waar kwalitatief hoogwaardige kunstvormen te zien zijn. De drie campagnebeelden van 2019 zijn allesomvattend. Er kunnen verschillende verhalen mee verteld worden; het inclusieve karakter van het festival, de kracht van het circus, de humor, het zelf doen en het beleven.

2. Storytelling

Wat is het verhaal van Circusstad Festival? Tot nu toe is Storytelling vooral online ingezet door teasers te tonen van de gezelschappen die op Circusstad Festival te zien zijn, waarbij het verhaal gevormd wordt door wat de makers van die voorstellingen te vertellen hebben. Dat blijven we doen, maar het vertegenwoordigt niet het verhaal van Circusstad Festival zelf. De beeldcampagne zal ook op het online-domein zijn intrede moeten doen, zodat mensen houvast hebben bij wat ze zien bij het uitkiezen van hun voorstellingen. De voorstellingsteksten zullen in de volgende editie niet alleen gaan over het desbetreffende gezelschap, maar ook over het festival. Die teksten hebben ook meer samenhang met wat er op social media verteld zal worden.

3. Online mediabeleid en online kaartverkoop

Het aantal verkochte kaarten via de website is dit jaar flink gestegen. Wat opvalt, is dat het aantal webbezoekers en bereikte mensen via de sociale media nagenoeg hetzelfde is gebleven. De conversie is dus beter. Circusstad Festival heeft ingezet op een betere flow in het koopproces; social inlog en een kaartverkoopomgeving die beter aansluit bij de website. Maar er is nog een aantal slagen te maken die we volgend jaar zullen inzetten. Te denken valt aan het werken aan een interactief winkelmandje op de website en een betere integratie van de ticketshop.

We kijken naar de mogelijkheid om de inlog te vereenvoudigen, zodat webbezoekers op een eenvoudige manier kaarten kunnen kopen met minder hinderlijke onderbrekingen.

We hebben een succesvolle online mediacampagne gevoerd via Google Grants (SEA) en Facebook ads. Dit heeft geresulteerd in 81% meer unieke gebruikers. Enkele van de overall resultaten:

- 17.220 online bezoekers, die gezamenlijk 35% meer online besteld hebben dan vorig jaar.
- Over de hele periode kwam het meeste onlineverkeer uit Rotterdam en Amsterdam.
- Amsterdam is gestegen als het gaat om gebruikers naar 26%. Rotterdam is met 5% gestegen.
- Rotterdamfestivals en uitagendarotterdam.nl zorgden voor de meeste gebruikers vanuit verwijzend verkeer.
- Instagram doet het steeds beter, vorig jaar 87 doorkliks, dit jaar al 158.
- Twitter, LinkedIn en YouTube doen het beduidend slechter op dit vlak.

4. Website als centraal informatiepunt

De website van Circusstad Festival is dit jaar iets aangepast. Er is - ten opzichte van 2018 - niet gewerkt met verschillende landingspagina's voor verschillend Engelstalige site gelanceerd. Dat heeft niet geleid tot klachten nog meer helderheid. Voor 2020 zullen we kijken naar de mogelijkheden in de site en meer nadruk te leggen op de zaalvoorst

"Wij hadden dag arrangement op donderdag. Eerst om 13 uur naar gratis voorstelling. Daarna naar zeer kunstzinnig maar erg moeilijk stuk....vonden dit niet echt circus. Circus I love You fantastisch. Trapeze act was grappig." – bezoeker festival 2019

5. Outdoor & Stadsparade

Circusstad Festival was dit jaar zichtbaarder dan ooit in het straatbeeld. Dat bleek ook uit het publieksonderzoek, waaruit blijkt dat vele respondenten Circusstad Festival kennen door buitenreclame. We hebben aanzienlijk meer geïnvesteerd in buitenreclame. De stad werd het speeldomein door de Stadsparade en overlappende printcampagne. Wie naar huis ging met een folder, kwam onderweg ook een poster van Circusstad tegen. Met dat feit in handen, en de 'geografische diversiteit' van het publiek, onderzoekt Circusstad Festival de mogelijkheid om meer buitenreclame in te kopen in andere delen van Nederland.

6. Beleving communicatie en terrein

Het nieuwe campagnebeeld van Circusstad Festival kwam ook terug op de tenten op het festivalterrein, met als meest in het oog springende beeld het vijftienmeter brede doek van de Chapiteautent midden op het plein. Er is dit jaar geïnvesteerd in kwalitatief hoogstaande randprogrammering. Op drie van de vijf avonden waren topbands te zien dat een enorm divers publiek trok. Met muziekprogrammering in de avonden trekt het festival passanten, muziek- en festivalliefhebbers. De no-gate policy – het publiek loopt zo het festivalterrein op zonder toegangskaartje te hoeven kopen – werkt steeds beter en bijzonder magnetisch.

4.3 Free publicity

Het marketingteam van Circusstad Festival is dit jaar uitgebreid met een persmedewerker. In totaal heeft Circusstad Festival 143 publicaties gehad in online- en printmedia. De belangrijkste publicaties waren de voorbeschouwingen, interviews en recensies in de Volkskrant, NRC, de Telegraaf en het Algemeen Dagblad. Circusstad Festival 2019 trok een recordaantal bezoekers, waarover gepubliceerd is op RTV Rijnmond en in het Algemeen Dagblad.

'Circusstad Festival trekt recordaantal bezoekers' – Algemeen Dagblad

'Verbluffende acrobatiek van het Australische Circa' - **** De Volkskrant

'Humans vormde dit weekend een hoogtepunt van het vijfdaagse Circusstad Festival Rotterdam' - de Volkskrant

'Fysiek leveren ze prachtig werk af, waarbij ze geen moment het contact met het publiek uit het oog verliezen.' - Sander Janssens (Theaterkrant) over PIT van TENT Circustheater producties

'De samenwerking tussen de vrouwen in Epifónima! maakt indruk.' ★★★★★ – De Volkskrant, een aankondiging

4.4 Overzicht middelen

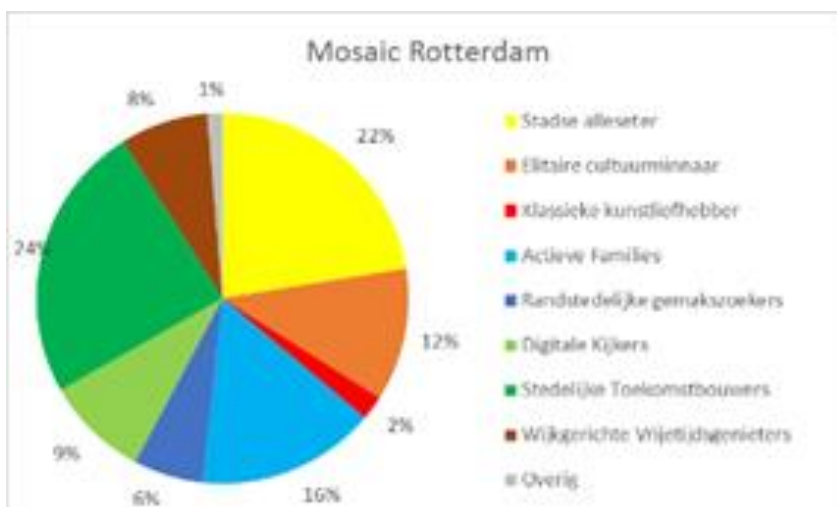
- Website
- Social media (Facebook, Instagram, Twitter)
- Google Grants
- SEO / SEA
- Kanalen van partners
- Mediapartners (RTV Rijnmond) en Online agenda's
- Outdoor (A0-posters van Centercom, A2-posters van Flyerman en KultuurKoerier, A2-poster van CAR, 40 banieren van Semaphore, geveldoek Theater Rotterdam, BlowUp Mediascherm Centraal Station, schermen Nouvelle Media, Rail TV)
- Drukwerkverspreiding (posters, flyers en programmapolders)

4.5 Publieksonderzoek

Dit jaar hebben we op drie verschillende manieren publieksonderzoek uitgevoerd: via R2 Research, de MOSAIC van Rotterdam Festivals en visitor journey's door studenten van de Willem de Kooning Academie. Postcodes en emailadressen zijn verzameld via het kassasysteem en via werving tijdens de Stadsparde en op het festivalterrein tijdens het festival. Het onlineonderzoek van R2 Research, dat is verspreid via mail en sociale media, is ingevuld door 280 bezoekers.

De meest opvallende resultaten:

- Gemiddelde overall score: 8,4
- Respondenten: 71% vrouw, 29% man
- 46% van de respondenten komt van buiten de regio Rotterdam
- 53% van de respondenten vindt zichzelf een promotor van Circusstad Festival
- De best gewaardeerde USP is de ligging van het festival (centraal, vlakbij CS et cetera) en de vriendelijkheid van het personeel. De belangrijkste ervaring is de programmering.
- Circusstad Festival trekt ieder jaar veel nieuw publiek
- Belangrijkste kanalen/ uitingen: sociale media, Uitagenda, posters, website Circusstad.
- Visitor journey: heel positief over campagnebeeld en aankleding festivalterrein. Daarnaast positief verrast door voorstellingen en dat het ook voor twintigers leuk is. Verbeterpunt ligt in toiletvoorziening op het plein.

Enkele quotes uit het publieksonderzoek 2019

"Niet moeilijk doen, gewoon een 10. Geweldige acts, ik was echt verrast door de originaliteit en kwaliteit. En leuk, zo op het Schouwburgplein. Lekker toegankelijk. Wij kwamen zonder kinderen, maar zagen hoe leuk het is voor jong en oud."

"Het is een toegankelijk, vrolijk, professioneel, inspirerend, gezellig, vermakelijk, mooi en grappig festival voor iedereen (jong, oud, blank, gekleurd, dik, dun, rijk, arm), dat een hele positieve vibe in de stad brengt"

"Te gekke optredens, goed gehandeld na ongeluk Epifónima, goede sfeer, leuk gevarieerd programma."

"Ik vind het super leuk alleen misschien moet er een handiger programma zijn voor wanneer het regent."

"Een fantastisch afwisselend en ook bijzonder programma. De combinatie van jongleren met beeldende kunst (Tall Tales Company) heeft grote indruk gemaakt."

"Extra applaus voor jullie communicatie bij het annuleren van de voorstelling van Circus Cirkör. Duidelijke mail. Vriendelijk opgebeld geweest. Zeer professioneel en rustig. Hulde!"

5. ORGANISATIE & SAMENWERKING

5.1 Stichting Rotterdam Circusstad

Rotterdam Circusstad is een samenwerking van verschillende organisaties die elk op hun eigen wijze met circus in Rotterdam bezig zijn. Het bestuur van Stichting Rotterdam Circusstad wordt gevormd door directieleden van deze instellingen, een onafhankelijke voorzitter en maximaal twee onafhankelijke leden. In 2017 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van het bestuur. Stichting Rotterdam Circusstad is opgericht in 2009 en is aangemerkt als culturele ANBI.

De stichting heeft ten doel:

‘Het creëren van een sterk cultureel klimaat voor de productie en presentatie van Circus Theater in Rotterdam door een nauwe samenwerking met partijen uit de wereld van theater, van gezelschappen, van opleidingen en van jeugd en welzijn.’

Het bestuur bestaat momenteel uit:		sinds
Korrie Louwes (vz.)	onafhankelijk (Inspectie Gezondheidszorg)	11 juni 2014
Justus Brouwers (penn.)	onafhankelijk (SPF Beheer)	16 oktober 2013
Marlin Huygens (secr.)	onafhankelijk (Gemeente Rotterdam)	21 maart 2018
Bert Determann	onafhankelijk (vml. Theater Rotterdam)	20 november 2013
Marjan Frankhuizen	namens Circus Rotjeknor	23 oktober 2014
Samuel Wuersten	namens Codarts Rotterdam	1 oktober 2017
Marc van Kaam	namens het Luxor Theater	23 oktober 2014
Walther van den Heuvel	namens Theater Rotterdam	22 november 2018

Vergaderingen

Het bestuur heeft in 2019 zes keer vergaderd, op 6 februari, 14 maart, 3 juli, 27 augustus, 10 oktober en 21 november. Aanvullend hebben sessies plaatsgevonden tussen voorzitter en directie en elk van de vier instellingen over de ontwikkelingen in de sector en de (samenwerking in) de stichting. Het bestuur heeft het beleid van de stichting vastgesteld, de contracten met freelancers van de stichting goedgekeurd en toegezien op de bedrijfsvoering en de administratie. Er zijn geen voorvallen van belangenverstrengeling gesignaleerd en er zijn geen besluiten goedgekeurd waarbij sprake was van tegenstrijdige belangen.

Vertrouwenspersoon

De organisatie maakt het mogelijk dat medewerkers die onregelmatigheden menen waar te nemen deze zonder risico voor hun positie kunnen melden. Zij melden deze bij het bestuur of bij een door het bestuur aangewezen functionaris. Bert Determann is binnen het bestuur aangewezen als vertrouwenspersoon. Er zijn in 2019 geen meldingen geweest.

5.2 Code Cultural Governance

De stichting Rotterdam Circusstad hanteert de Governance Code Cultuur. Er wordt gewerkt met het bestuur-directie model. Het bestuur bestaat uit leden die deze functie onbezoldigd vervullen. Het bestuur voert een deel van de bestuurlijke taken zelf uit, maar heeft voor een belangrijk deel haar werkzaamheden uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie.

Gegeven de missie van Rotterdam Circusstad is ervoor gekozen om de artistieke uitvoeringspraktijk, podia, onderwijs en educatie in het bestuur te vertegenwoordigen om tot een maximale betrokkenheid te komen. Het is een beproefd model in Rotterdam. Een bestuur waarin betrokken organisaties vertegenwoordigd zijn, leidt tot een groot commitment. Rotterdam Circusstad is een samenwerkingsverband van juist deze instellingen, en het bestuur is het beste platform voor uitzetten van de strategie. Een bestuurs- en directie reglement zijn begin 2016 opgesteld en vastgesteld door het bestuur.

Om conform de Code Cultural Governance de onafhankelijkheid van het bestuur goed te waarborgen is in overleg met de Gemeente Rotterdam in 2018 een statutenwijzing doorgevoerd waarna de stichting met een Algemeen en een Dagelijks bestuur werkt. De leden van het DB zijn onafhankelijk, in het AB zijn de ook de instellingen vertegenwoordigd.

Rooster van aftreden						
Naam lid	Functie binnen bestuur	Maatschappelijke functie		Eerste termijn gestart	Tweede termijn gestart	Derde termijn gestart
Korrie Louwes	DB Voorzitter	Consultant Sr. Beerenschot		24-6-2014	24-6-2018	
Justus Brouwers	DB Penningmeester	Manager ICT and Change at SPF Beheer		16-10-2013	11-10-2017	vertrekt na jaarverslag 2019
Maria Berkenveld	DB Penningmeester	Ondernemer, directeur BRIGHTIDEAZ		1-1-2020		
Marlin Huygens	DB Secretaris	Directeur werk en inkomen Gemeente Rotterdam		21-3-2018		
Bert Determann	AB Bestuurslid	VVSBP / vml. TR Schouwborg		20-11-2013	20-11-2017	
Samuel Wuersten	AB bestuurslid Codarts	Member of the Executive Board of Codarts Rotterdam		11-10-2017		
Marjan Frankhuizen	AB Bestuurslid Circus Rotjeknor	Voorzitter Circus Rotjeknor / Eigenaar DwarsDoen		23-10-2014	nvt, beweegt mee met functie	
Marc van Kaam	AB Bestuurslid Luxor Theater	Luxor Theater Algemeen directeur		23-10-2014	nvt, beweegt mee met functie	
Walther van den Heuvel	AB Bestuurslid TR Schouwborg	TR Schouwborg		22-11-2018		

5.3 Code Culturele Diversiteit

Rotterdam Circusstad onderschrijft het belang van de code culturele diversiteit. Circustheater is laagdrempelig, vaak taallos en kent verschijningsvormen in bijna alle culturen. Daarmee heeft het de potentie een zeer breed publiek aan te spreken, zowel in leeftijdsopbouw als in culturele achtergrond. Op www.codeculturelediversiteit.nl is een scan opgenomen die de diversiteit van de organisatie aan de hand van vijf onderwerpen in beeld brengt.

De scan wees in 2016 uit dat er nog ruimte is voor versterking, bijvoorbeeld in de samenstelling van het team. Hier wordt zo veel mogelijk op ingespeeld, waarbij met name tijdens de uitvoeringsfase een divers bestand medewerkers en vrijwilligers aan het werk is. In 2019 ontstond 1 vacature in het bestuur, bij de invulling hiervan werd naast de competenties voor het penningmeesterschap gezocht naar iemand die het onderwerp diversiteit in het bestuur kan adresseren. Deze is gevonden in de persoon van Maria Berkenveld die 1 januari 2020 aantreedt.

Het huidige beleid voor diversiteit is er vooral op gericht om, gebruikmakend van een zo breed mogelijk pallet, verschijningsvormen van internationaal circustheater een zo breed en divers mogelijk publiek aan te spreken. Op die vlakken, programmering/publiek, scoren we dan ook het hoogst in de scan.

Een MOSAIC-analyse van kassagegevens van 2017 liet zien dat 20% van ons publiek afkomstig is uit de cultureel zeer diverse groep 'stedelijke toekomstbouwers'. In de analyse van 2019 is dat toegenomen tot 24% van het totale publieksbereik. Buiten deze groep geeft MOSAIC echter beperkt inzicht in de culturele achtergrond of referentie van de bezoekers.

5.4 Bedrijfsvoering

Rotterdam Circusstad heeft geen mensen in vaste dienst, maar werkt samen met zelfstandigen om de verschillende taken op het vlak van directie, programma, productie en marketing in te vullen. In aanloop naar het festival 2018 is op deze manier een team samengesteld waarin alle benodigde specialismen vertegenwoordigd zijn en waarin goed en met plezier wordt samengewerkt.

Met de artistieke en zakelijke leiding zijn contractafspraken gemaakt voor de uitvoering van het cultuurplan 2017-2020 en de voorbereiding voor het festival 2021. De andere medewerkers krijgen per editie een contract aangeboden. In 2019 is met succes een nieuw marketing samengesteld, dat ook heeft getekend voor het festival 2020 en de planvorming voor 2021-2024.

Rotterdam Circusstad onderschrijft de code fair practice, waarover momenteel in de sector discussie gevoerd wordt. En hoewel vaste richtlijnen voor onze discipline ontbreken, wordt bij zowel medewerkers als de uitvoerende artiesten uitgegaan van fair practice, waarbij 'loon naar werk' het leidende principe is. Bij coproducties wordt gerefereerd aan de CAO-theater. Er is een structuur opgezet waarbij vaste minimum vergoedingen gelden voor deelnemende studenten en alumni. De meer gevorderde professionele gezelschappen hanteren vaak hun eigen vaste, marktconforme tarieven.

Festivalteam 2019

Maaïke van Langen	Artistieke leiding
Dirk Evers	Zakelijke leiding
Anne Schaap	Fringe programma
Safiya Lall Mohamed	Stagiaire en coördinatie Stadsparade
Gilles de Sitter	Marketing coördinatie
Michelle Urbiztondo	Social media
Dijlan van Vlimmeren	Pers
Tanja Stomp	Online marketing / SEO
Randi de Vries	Productie
Tess Wiggers	Assistent productie
Daniek Cappetijn	Fondsenwerving

Diverse ondersteunende medewerkers, stagiaires en vrijwilligers

5.5 Stakeholders en samenwerking

Founding fathers: Theater Rotterdam, Luxor Theater, Circus Rotjeknor, Codarts Circus Arts

Locatie / stadspartners: De Doelen, Laurenskerk, Cultuur Concreet / Cultuurscouts, Pathé Schouwburgplein, Decathlon, Expedition Next, De Doelen, de Laurenskerk, Festival Djemaa el Fna.

Participatie: Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR), Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), Circus Rotjeknor, TOS.

Talentcoalitie: Circo Circolo, Korzo, Maas theater en dans, HH Producties, Circunstruction, Codarts Circus Arts, TENT en Productiehuis Rotterdam.

(Inter)nationale netwerken: Circostrada (Europees netwerk voor circus- en straattheater), Fedec (Europees netwerk Circusopleidingen), CircusPunt (fusie: Circomundo, Stichting Circuscultuur), Verenigde podiumkunstenfestivals, Circus Next (Internationaal Platform), Netwerk Cultuureducatie en Talentontwikkeling Rotterdam.

5.6 SWOT / Risico Analyse

Het bestuur is verantwoordelijk voor het onderkennen en beheersten van risico's.

De belangrijkste risico's waar de stichting mee te maken betreffen financiën en veiligheid

Sterk

- Onderscheidend festival, jonge, artistiek interessante kunstvorm
- Laagdrempeligheid en sociale impact
- Beleving festival met vermaak, verdieping en zelf doen
- Groeiende belangstelling, diversiteit, veelzijdig internationaal (kwaliteit)
- Samenwerking met vele partners en netwerken in binnen- en buitenland
- Rotterdamse, stedelijke basis
- Positie als voorloper in NL
- Grotere financiële zekerheid door structurele betrokkenheid Gemeente én Fonds Podiumkunsten

Zwak

- Kleine organisatie, team grotendeels freelance.
- Zeer kleine financiële buffer
- (te) beperkt budget voor nationale profilering
- Bezettingsgraad grote zalen is nog beneden ambitie
- Achterhaald imago van circus
- Sponsoring

Kans

- Jaarlijks ritme vergroot binding met publiek;
- Groot potentieel publiek onder bestaande én nieuwe doelgroepen
- Nu het festival vast onderdeel uitmaakt van de nationale structuur, kan ook op het nationale (media)toneel meer positie worden opgebouwd.
- Goed momentum circus zit in de lift ; Zaalcapaciteit laat ruimte voor groeiende inkomsten
- Nieuwe generatie makers staat op
- Social Circus - inspelen op behoefte in stad aan empowerment jeugd

Bedreiging

- De evenementenkalender in Rotterdam wordt steeds voller. In de festivalperiode (meivakantie) vinden vaak ook andere activiteiten plaats. De impact daarvan op het festival kan sterk wisselen.
- Als festival dat deels in de openlucht plaats vindt is het kwetsbaar voor weersomstandigheden.
- Te weinig gevoel van urgency bij publiek

Veiligheid

Het nemen van risico is eigen aan het circus; een belangrijk deel van de zeggingskracht komt voort uit de spanning die het gevaar van de acts met zich meebrengt. In workshops en bij amateurprojecten ligt deze verantwoordelijkheid bij de docent en de organisatie. De stichting is verantwoordelijk voor een veilige omgeving. Daarom wordt uitsluitend met professionele producenten en gecertificeerde riggers (voor installaties luchtwerk) gewerkt. Dit garandeert een goede professionele omgeving.

Ter afdekking van deze risico's heeft de stichting een aantal verzekeringen afgesloten:

- Bestuurdersaansprakelijkheid
- Aansprakelijkheid bedrijven (inclusief het geven van circus workshops en cursussen)
- Evenementenverzekering (af te sluiten per festivaleditie)

6. FINANCIËN

6.1 Kosten en inkomsten

Circusstad Festival 2019 is uiteindelijk gerealiseerd met een begroting van € 615.640,-. Het festival kwam tot stand dankzij de steun van een breed palet aan stakeholders: publiek, partners, sponsors en fondsen deden allen belangrijke bijdragen om het festival kostendekkend te kunnen realiseren. De projectafrekening laat een klein positief saldo zien; dit zal worden toegevoegd aan het eigen vermogen van de stichting om toekomstige tegenvallers te kunnen ondervangen.

Publieksinkomsten

Onze investering in een nieuwe marketingcampagne en het organiseren van avondprogrammering heeft zich zichtbaar uitbetaald in de publieksinkomsten. Met een stijging van ongeveer 80% t.o.v. 2017 en 30% t.o.v. 2018 in publieksinkomsten, mogen we concluderen dat onze inspanningen om een groter aandeel publieksinkomsten te realiseren werken. De recettes via Theater Rotterdam zijn lager uitgevallen dan beoogd als direct gevolg van het annuleren van de tweede voorstelling van Cirkus Cirkör. De inkomsten via het Luxor Theater zijn *spot on* en de eigen verkoop ligt zelfs hoger. Daarentegen zijn de inkomsten via horeca wat tegengevallen als gevolg van het koudere weer. Gemiddeld komen we mooi uit wat ons positief stemt voor de toekomst.

Voor het tweede jaar vroeg Circusstad Festival donaties van bezoekers aan het festival om kaartjes te kopen voor mensen die dat niet konden betalen. Voor de distributie van die kaartjes werkten we dit jaar samen met Big Brothers Big Sisters, waardoor 16 mentoren en hun 'littles' Circus I love You op 5 mei bezochten.

Partners en sponsoring

Zowel de initiatiefnemers, als een groeiend aantal externe partners draagt bij aan het festival. Doordat de theaters garant staan voor de grote-zaal programmering bij hen in huis, wordt het risico op de kaartverkoop over drie organisaties gespreid, zodat er meer bijzondere voorstellingen gepresenteerd kunnen worden. Er werden enkele deals gesloten met bedrijven en mediapartners die in natura bijdroegen aan het festival door vaak forse kortingen te geven op geleverde diensten en materialen. Ook leverden zij – beperkt- bijdragen in cash.

Overheden

Door haar kwaliteit en de diversiteit van de programmering draagt het festival bij aan de doelen van verschillende overheden en overheidsfondsen. Vanaf 2017 ontvangt het festival zeer gewaardeerde structurele steun van zowel de Gemeente Rotterdam als het Fonds Podiumkunsten, waarmee het fundament voor een jaarlijks festivalritme is gelegd. Aanvullend deden Rotterdam Festivals, Gemeente Rotterdam (regeling kunst en cultuur in de gebieden) en het Fonds Podiumkunsten (regeling Internationalisering) projectbijdragen.

Fondsen

Private fondsen vormen een belangrijke steunpilaar voor het festival. Doordat met het festival zowel wordt ingezet op artistieke vernieuwing, als op talentontwikkeling, cultuurparticipatie en publieksverbreding voor de kunsten, zijn veel fondsen bereid gevonden om het festival te steunen. Juist dankzij deze hoognodige en zeer gewaardeerde steun, kan Rotterdam Circusstad bijdragen aan de brede ontwikkeling van deze nog jonge kunstvorm.

6.2 Financieel resultaat

Resultaat

Het resultaat is weergegeven in bijgevoegde jaarrekening.

Het in 2017 aangelegde bestemming fonds is niet aangesproken.

Het balanstotaal eind 2019	€ 169.957,-
Het eigen vermogen op 31 dec:	€ 11.180,-
Waarvan bestemmingsreserve	€ 2.436,- (Rotterdam Festivals Bestemmingsfonds)

De resultaatrekening € 623.569,- met een slotsaldo van € 49,-

Daarmee is het bestuur tevreden over het financiële resultaat.

Liquiditeit

Aansluitend bij het financiële ritme van uitbetalingen van fondsen en de eigen inkomsten wordt een financiële planning gemaakt. Op 31 december 2019 zijn alle verplichtingen rond het festival 2019 voldaan.

Solvabiliteit

De stichting heeft geen schulden, maar ook geen substantieel eigen vermogen en is daardoor kwetsbaar voor financiële tegenvallers. Om het financiële risico te beheersen worden geen uitgaven gedaan, zonder dat er zicht is op de dekking ervan. Hierom wordt per editie een go/no go moment georganiseerd waarbij op basis van de begroting, de beschikbare middelen en verwachte inkomsten een definitieve werkbegroting wordt vastgesteld.

6.3 Accountant

Per editie vindt een evaluatie en afrekening plaats met financiers en partners. Daarnaast wordt jaarlijks na afronding van het boekjaar financieel jaarverslag met balans en jaarrekening opgemaakt door de boekhouder.

Waar nodig in verband met de subsidievoorwaarden worden deze gecontroleerd door een accountant. Sinds het nieuwe cultuurplan 2017-2020 wordt hiervoor samengewerkt met Abel Accountants uit Den Bosch.

Bij het financieel jaarverslag 2019 is een verklaring opgesteld, specifiek voor de afrekening met het Fonds Podiumkunsten. De afrekening van het gemeentelijke subsidie verloopt via Rotterdam Festivals, het evenementen loket van de gemeente. Dit gebeurt steeds enkele maanden na het festival, gelijktijdig met de afrekening met fondsen.

7. ONDERTEKENING

ALDUS VASTGESTELD DOOR HET BESTUUR VAN STICHTING ROTTERDAM CIRCUSSTAD

TE ROTTERDAM 23 JANUARI 2019

Korrie Louwes
Voorzitter

Justus Brouwers
Penningmeester

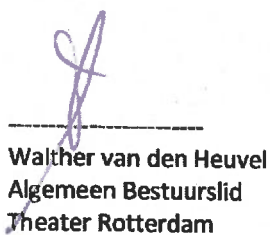
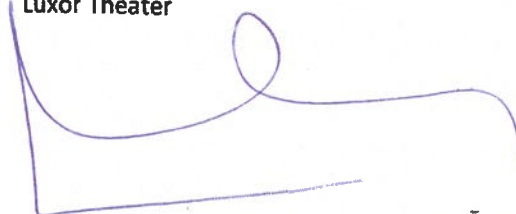
Marlin Huygens
Secretaris

Bert Determann
Algemeen Bestuurslid

Marjan Frankuizen
Algemeen Bestuurslid
Circus Rotjeknor

Marc van Kaam
Algemeen Bestuurslid
Luxor Theater

Walther van den Heuvel
Algemeen Bestuurslid
Theater Rotterdam

Samuel Wuersten
Algemeen Bestuurslid
Codarts

FONDS PODIUMKUNSTEN: Model III F voor de Prestaties van Festivals

Editie	2019	2018	2017	gem. 17-20
Duur in dagen	5	5	5	5
Aantal activiteiten kernprogrammering nl.	160	159	141	130
Professionals* *	138	136	112	110
Amateurs en studenten	22	23	29	20
Waarvan betaald	61	67	53	50
Waarvan gratis	99	92	88	80
Aantal overige activiteiten nl.	55	91	85	53
a. Rojeknor Circus Jungle (#dagen)	5	5	5	5
b. Masterclasses (in 2018 onderdeel crossover project)	0	0	6	5
c. Workshops (t.b.v. publiek)	34	21	24	18
d. Workshops & games crossover project Circus meets sports	0	49	41	20
e. Verdiepende randprogrammering	13	13	5	5
f. Presentaties buiten festival (ism andere evenementen)	3	3	4	
Totaal aantal activiteiten	215	250	226	183
Totaal aantal bezoekers	32.156	29.223	26.481	27.500
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering	28.186	25.644	22.547	25.200
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten (Participatie & verdieping)	2.870	3.279	2.784	2.300
Bezoek presentaties buiten festival (Djema el Fna)	1100	300	1.150	
Totaal aantal bezoeken	32.156	29.223	26.481	27.500
Waarvan betaalde bezoeken	6.420	5.919	4.701	6.400
Waarvan niet betaalde bezoeken	25.736	23.304	21.780	21.100

FONDS PODIUMKUNSTEN: Model IV P/F voor de Speellijst

Gezelschap	Titel voorstelling	Lengte	Aantal keer	Aantal betaalde	Aantal gratis
Professioneel					
Aramelo	Unfolded		4	15	540
BRUUT! concert	Concert		1		250
Cabo Cuba Jazz - deel2	Concert		1		180
Cabo Cuba Jazz - deel1	Concert		1		100
Cie A	Vuur jongleren		1		150
Cie. Défracto	Dystonie		2	208	33
Cie. KAO	Zirkus nr 1		2	150	
Circa	Humans		2	887	345
Circus I Love You	Circus I Love You		5	1513	
Cirkastronyo	Cirkastronyo		2		103
Cirkus Cirkör	Epifónima		1	621	33
David Eisele	Cycle		2	167	
Divers	Showcase		2	36	
Duo NoNonsense	Buckethead		24	15	4983
Fabuloka	Contra		1	67	
Hermano DJ's	Live Set		1		350
Het Illegale Kerstcircuit	De Dinnershow met Dave van der		4	83	540
Jorga	Doosjes act		1		98
Júlia Campistany	It Happens		8	824	
Milan Seegers	Koekoek		25	16	4926
Ockham's Razor	Belly of the Whale		2		580
Panama Pictures	Stripped		1	68	
Roel Post	Diabolo		8		462
Roel Post & Eva	Strong (Wo)man		6		875
Rouco & Human Collective	Blame Game (work in progress)		7	431	95
Scotch - concert			1		300
Scotch - Teaser			1		140
Tall Tales Company	Square One		4	153	
Tall Tales Company	Orgel & Circus		1		279
TENT	Pit		11	288	
The Nordic Council	Three men from the north		3	246	
Throw Flow	Coffee Complex		1	79	
Subtotaal			136	5.867	15.362
Amateurs en studenten					
5 pieces			1		300
C2 Codarts Circus Arts Studenten	Cyborg		2	222	
C4 Codarts Circus Arts Studenten	Try outs eind acts		8		1780
Circus Rotjeknor, Extreminies, Circus Kabel			1		300
CirkusMIX (Rotterdam)+ de Klim (Deventer)+ Woezini (Breda) + Circa - te			1		540
Diedom & circus Amersfoort			1		420
Extreme circus + urban creates			1		540
Extreme circus Rotjeknor + aramelo			1		180
Limitless + duo No Nonsense - Oh No!			1		400
Marnel de Rooij (zang)			1		100
Nik en Anouk			1		200
Opening in foyer theater Rdam			1		700
Opening Kabaal			2		725
Oude Westen, Circaso, circus Pavarini, circus Okidoki			1		300
wYzer en Limitless			1		250
Subtotaal			24	222	6.735
Overige activiteiten nl					
Rotjeknor Circus Jungle	Doorlopende workshop		5		1.650
Kabaal / Jongste makers			10	44	134
Worskshops	Div. disciplines		19	287	
Photobooth in kiosk huisje			5		525
Verdiepend programma	div. onderdelen		13		230
Programmering buiten het festival	Djema el Fna		3		1.100
Subtotaal			55	331	3.639
TOTAAL			215	6.420	25.736

aan Stichting Rotterdam Circusstad
T.a.v. het bestuur
Eendrachtsweg 42
3012 LD Rotterdam

datum
21 januari 2020

Kenmerk
10.313-210120

behandeld door
H.J.M. (Ron) Boeren AA

betreft Controleverklaring 2019.

Geacht bestuur,

Hierbij hebben wij het genoegen u de controleverklaring ten behoeve van het Fonds Podiumkunsten bij de jaarrekening 2019 van de Stichting Rotterdam Circusstad te doen toekomen. Wij machtigen u hierbij onze controleverklaring en de jaarrekening 2019 aan het Fonds Podiumkunsten te verzenden.

De onderstaande machtiging tot openbaarmaking wordt afgegeven bij de jaarrekening 2019 van de Stichting Rotterdam Circusstad, met een voordelig resultaat van € 49 en een positief eigen vermogen van € 11.180.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur van uw stichting. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan samen met deze jaarrekening. Indien u de jaarrekening en de controleverklaring opneemt op internet dient u te waarborgen dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in een niet-bewerkbare vorm in een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening).

Een exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het bestuur. De jaarrekening dient te worden vastgesteld in een bestuursvergadering en dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij erop dat indien tot de vergadering van het bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de vergadering moet worden gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 2:362, lid 6 BW en artikel 2:392, lid 1 onder g BW. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Abel Accountants bv

Gasthuispoort 6

5211 DS 's-Hertogenbosch

t. 073 6100116

www.abelaccountants.nl

info@abelaccountants.nl

KvK 51770091

btw NL8501.63.237B01

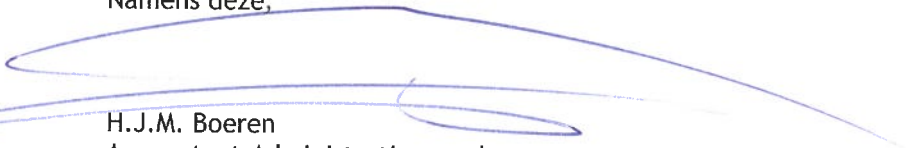

Mocht u naar aanleiding van het bovenstaande nog vragen hebben dan zijn wij graag bereid daarop nadere toelichting te geven.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
abel-accountants b.v.

Namens deze,

H.J.M. Boeren
Accountant-Administratieconsulent

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Stichting Rotterdam Circusstad

A. Verklaring betreffende de jaarrekening 2019

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Stichting Rotterdam Circusstad te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting Rotterdam Circusstad per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met het Handboek verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2017-2020 en de grondslagen van waardering van activa en passiva en resultaatbepaling, zoals uiteengezet op bladzijden 7 en 8 van de jaarrekening;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol van de Meerjarige regeling 2017-2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Rotterdam Circusstad zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording Meerjarige Festivalsubsidiesubsidie 2017-2020 is vereist

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse standaard 720 en het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2017-2020. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2017-2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur van de Stichting Rotterdam Circusstad is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Meerjarige Festivalsubsidie 2017-2020. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming is staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van voornoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de

organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.

Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

's-Hertogenbosch, 21 januari 2020.

Abel accountants B.V.
Namens deze:

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke.

H.J.M. Boeren
Accountant-Administratieconsulent

Jaarrekening 2019
Stichting Rotterdam Circusstad

**Rapport inzake de
jaarrekening 2019 van de
Stichting Rotterdam Circusstad**

Inhoud

Algemeen	3
Balans per 31 december 2019	4 - 5
Rekening van baten en lasten over 2019	6
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7 - 8
Toelichting op de balans per 31 december 2019	9
Specificatie van de rekening van baten en lasten over 2019	13 - 17

Overige gegevens:

Controleverklaring

Algemeen

Begrotingscijfers.

In de jaarrekening is de opgestelde begroting 2019 verwerkt.

Resultaat boekjaar.

Het resultaat over 2019 bedraagt:	€	49
-----------------------------------	---	----

Beleid ten aanzien van reserves:

De Algemene Reserve dient ter dekking van toekomstige (nadelige) exploitatieresultaten.

Per ultimo 2019 bedraagt deze reserve:	€	8.744
--	---	-------

Het totale eigen vermogen van de stichting bedraagt:	€	11.180
--	---	--------

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke in deze jaarrekening zijn te verwerken of te vermelden.

Balans per

A c t i v a	31 december 2019	31 december 2018
<u>Vlottende activa</u>		
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	85	13
Nog te ontvangen posten	20.280	9.682
Overlopende activa	33.262	8.287
	<u>€ 53.626</u>	<u>€ 17.983</u>
 Liquide middelen	 <u>€ 116.331</u>	 <u>€ 29.760</u>
 Totaal activa	 <u>€ 169.957</u>	 <u>€ 47.742</u>

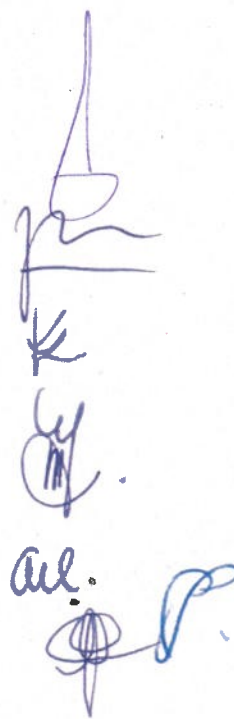
31 december 2019

Passiva	31 december 2019	31 december 2018
<u>Eigen vermogen</u>		
Stichtingskapitaal	€ 8.744	€ 8.695
Bestemmingsreserves	2.436	2.436
Bestemmingsfondsen	0	0
	<u>€ 11.180</u>	<u>€ 11.132</u>
<u>Kortlopende schulden en overlopende passiva</u>		
Crediteuren	€ 23.486	€ 9.520
Belastingen en premies sociale verzekeringen	0	0
Overige schulden en overlopende passiva	135.291	27.091
	<u>€ 158.777</u>	<u>€ 36.611</u>
Totaal passiva	<u>€ 169.957</u>	<u>€ 47.742</u>

Vastgesteld door de Stichting Rotterdam
Circusstad

d.d. 23 januari 2019

Het bestuur

Rekening van baten en lasten over 2019

Omschrijving	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
<u>Baten</u>			
Publieksinkomsten/recettes	€ 64.323	€ 60.027	€ 58.385
Sponsorinkomsten	€ 24.400	€ 25.000	€ 26.284
Overige inkomsten	€ 57.818	€ 63.846	€ 68.270
Subtotaal directe opbrengsten	€ 146.541	€ 148.873	€ 152.939
Indirecte opbrengsten:	€ 0	€ 0	€ 0
Bijdragen uit private middelen	€ 163.312	€ 175.000	€ 148.904
Subtotaal eigen inkomsten	€ 309.853	€ 323.873	€ 301.843
Meerjarige subsidie FPK	€ 164.375	€ 156.000	€ 156.000
Meerjarige subsidie Provincie	€		
Subsidie gemeenten	€ 106.250	€ 106.250	€ 106.250
Subsidies en bijdragen publieke middelen	€ 43.091	€ 45.000	€ 31.250
Subtotaal subsidies en Bijdragen	€ 313.716	€ 307.249	€ 293.500
Overige / Vrijval reservering BND2			€
Totaal baten	€ 623.569	€ 631.122	€ 595.343
<u>Lasten</u>			
Beheerslasten personeel	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Beheerslasten materieel	€ 28.898	€ 20.400	€ 22.952
Subtotaal beheerslasten	€ 64.898	€ 56.400	€ 58.952
Activiteitslasten personeel	€ 329.492	€ 350.097	€ 295.040
Activiteitslasten materieel	€ 231.083	€ 224.625	€ 240.567
Subtotaal activiteitslasten	€ 560.575	€ 574.722	€ 535.607
Totaal lasten	€ 625.473	€ 631.122	€ 594.559
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ -1.904	€ 0	€ 784
Saldo rentebaten/-lasten	1.953	0	-781
Exploitatieresultaat	€ 49	€ 0	€ 3

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

Algemeen.

De jaarrekening wordt naar de grondslag van historische kosten opgesteld. De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is aangegeven.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voorzover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn overgenomen van de jaarrekening 2018.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de door het Fonds Podiumkunsten voorgeschreven modellen voor de balans en de exploitatierekening.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen zijn berekend volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Op investeringen, die in de loop van het jaar plaatsvinden, wordt tijdsevenredig afgeschreven.

De boekwaarde van de materiële vaste activa wordt verminderd met de eventuele investeringssubsidies.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten vermeerderd met de toegerekende winst en verminderd met verwerkte verliezen en gedeclareerde termijnen. Indien het resultaat op een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat wordt geen winst toegerekend. De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale bedragen, zonodig onder aftrek van voorzieningen voor oninbaarheid.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen

De afschrijving op vaste activa wordt berekend op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Boekresultaten bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder afschrijvingen.

Overige bedrijfskosten

De kosten zijn berekend op basis van de historische kostprijs.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

<u>Activa.</u>	2019	2018
<u>Vorderingen en overlopende activa</u>		
Debiteuren	€ 85	€ 13
<u>Nog te ontvangen posten</u>		
Nog te ontvangen	€ 2.750	€ 2.819
Omzetbelasting	17.530	6.863
Totaal	€ 20.280	€ 9.682
<u>Overlopende activa</u>		
Vooruitbetaalde kosten	€ 33.262	€ 8.287
Totaal	€ 33.262	€ 8.287
<u>Liquide middelen</u>		
Kas	€ 75	€ 75
Bank	116.256	29.685
Totaal	€ 116.331	€ 29.760

Passiva.

	2019	2018
<u>Eigen vermogen</u>		
<u>Stichtingskapitaal</u>		
Saldo per 1 januari	€ 8.695	€ 8.692
Resultaatbestemming	<u>49</u>	<u>3</u>
Saldo per 31 december	<u>€ 8.744</u>	<u>€ 8.695</u>
<u>Bestemmingsreserve</u>		
Saldo per 1 januari	€ 2.436	€ 2.436
Resultaatbestemming	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>€ 2.436</u>	<u>€ 2.436</u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd ten behoeve van het festival 2020 en zal dan worden ingezet.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

<u>Crediteuren</u>	<u>€ 23.486</u>	<u>€ 9.520</u>
<u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Vooruitontvangen subsidie	€ 128.370	€ 22.091
Overige te betalen posten	<u>6.921</u>	<u>5.000</u>
Totaal	<u>135.291</u>	<u>27.091</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn geen niet in de balans opgenomen verplichtingen

Specificatie van de rekening van baten en lasten over 2019LastenBeheerslasten Personeel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Zakelijke leiding	€ 36.000	€ 36.000	36.000
	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000

Beheerslasten Materieel

Huisvesting	€ 4.000	€ 3.000	€ 3.000
Kantoor	€ 3.981	€ 3.000	€ 4.414
Reiskosten onkosten	€ 3.315	€ 2.400	€ 3.263
Administratie en accountant	€ 9.432	€ 9.500	€ 9.350
Verzekeringen	€ 1.521	€ 2.500	€ 2.424
Beleidsontwikkeling	€ 6.650	€ 0	€ 0
Onvoorzien	€ 0	€ 0	€ 500
	€ 28.898	€ 20.400	€ 22.952

De post beleidsontwikkeling betreft extra ureninspanning van de directie voor de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan 2021-2024 en de bijbehorende subsidieaanvraag.

Activiteitenlasten PersoneelTijdelijk personeel

Artistieke leiding	€ 36.000	€ 36.000	€ 36.000
Productie coördinator	€ 18.632	€ 22.500	€ 21.600
Producent	€ 10.000	€ 0	€ 0
Fondsenwerving & sponsoring	€ 21.288	€ 19.000	€ 19.191
Marketing coördinator	€ 17.940	€ 15.840	€ 13.020
Stagiaires & Vrijwilligers	€ 1.800	€ 1.500	€ 1.500
Fringe programmeur	€ 6.700	€ 6.700	€ 6.700

Uitkoop honoraria kernprogrammering podiumkunsten 180.855 200.615 141.492

Betaalde voorstellingen

			125.380
Cirkus Cirkör (S)	€ 21.984	€ 29.300	
Circa (AUS)	€ 25.169	€ 25.795	
Circus I Love You (FIN, DK, S, FR)	€ 35.886	€ 38.175	
Compagnie Defracto (FR)	€ 7.213	€ 11.925	
Remy Archer	€ -	€ 3.840	
Ockhams Razor (UK)	€ 7.820	€ 7.550	
Circus Thunderdog	€ -	€ 18.260	
Julia Campistany & Remi	€ 4.500	€ -	
Blame Game (ovb)	€ 5.042	€ -	
Cie. KAO	€ 1.350	€ -	
Black Coffee	€ 500	€ -	
Zinzi (NL) / TENT	€ 12.012	€ 12.000	
Tall Tales Company	€ 3.000	€ -	
Panama - Tarek	€ 1.279	€ -	
The Nordic Council (NL, S, IJ, FIN)	€ 2.700	€ 7.500	
David Eisele (Supported by Circunstruction)	€ 1.280	€ 1.500	
Fabuloka (NL)	€ 1.502	€ 1.500	
Project Nokia	€ -	€ 1.500	
N.t.b. Emerging Dutch Work	€ -	€ 1.500	
N.t.b. Emerging Dutch Work	€ -	€ 1.500	
PowerUp ism Productiehuis	€ 1.430	€ 1.500	
Begeleiding makers	€ -	€ 2.500	
Milan Seegers	€ 7.549	€ 7.500	
Scott & Sanne	€ 10.000	€ 10.000	
Stadsparade acts	€ 8.567	€ 2.500	
Aramelo (NL, LUX)	€ 2.000	€ 2.570	
Djemaa El Fna	€ 1.000	€ 0	

Gratis voorstellingen - kennismaking

			16.112
Codarts C2	€ 13.240	€ 7.700	
Diverse bands	€ 4.548	€ 3.750	
Codarts C4 Examen acts	€ 1.284	€ 750	

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
<i>Uitkoop/honoraria overige programmering (participatie)</i>			55.537
Circus Jungle	€ 7.600	€ 7.600	
Workshops	€ -	€ 1.700	
Act Up!	€ 769	€ 3.750	
De jongste makers	€ 976	€ -	
KABAAL	€ 12.212	€ 17.892	
Fringe acts / Dagelijkse Talkshow	€ 3.905	€ 4.000	
Opening	€ 4.191	€ 5.000	
Inleidingen / nagesprekken	€ 2.600	€ 2.500	
Prof programma	€ 47	€ -	
Participatie Coordinator	€ 910	€ 3.000	
Circus & Science	€ 410	€ 2.500	
Photo Booth	€ 1.158	€ -	
<i>Overige (programmering buiten het festival)</i>			
Talentcoalitie	€ 1.500	-	
	€ 329.492	€ 350.097	€ 295.040

Activiteitenlasten Materieel

<i>Locatiekosten</i>			
Tenten / podia	€ 27.500	€ 28.000	€ 27.632
Infrastructuur	€ 10.768	€ 12.000	€ 11.619
Techniek	€ 32.250	€ 35.000	€ 34.430
Veiligheid	€ 10.324	€ 10.000	€ 8.298
Personeel	€ 18.043	€ 20.000	€ 18.894
Aankleding locaties	€ 3.370	€ 2.500	€ 2.579
Klein materiaal	€ 1.990	€ 2.000	€ 1.494
Frictiekosten Urban Trail	€ -	€ -	€ 2.819

Horeca

Palmarium flexibel	€ 3.500	€ 7.500	€ -
Horeca Publiekscatering	€ 18.693	€ 8.500	€ 19.088
Horeca Artistencatering	€ 8.999	€ 11.500	€ 10.050

Overige programmakosten

Presentatoren	€ 4.000	€ 3.625	€ 30.055
Prospectie	€ 5.152	€ 4.000	
Kaartverkoop	€ 11.961	€ 10.000	
Reis en verblijf	€ 2.303	€ -	

Marketing

Ontwerp	€ 9.880	€ 10.000	€ 73.608
Druk	€ 3.584	€ 5.000	
Distributie	€ 8.518	€ 7.500	
Website	€ 1.050	€ 5.000	
Social media en Traffic	€ 8.800	€ 10.000	
Online Advertising / SEO/Google Grants	€ 4.830	€ 5.000	
Persbenadering	€ 2.000	€ -	
Mediapartners	€ 18.500	€ 20.000	
Informatievoorziening festivalterrein	€ 3.474	€ 2.500	
Film en fotografie	€ 5.000	€ 5.000	
Merchandise / T-shirts	€ 2.124	€ -	
Knipseldienst	€ 720	€ -	
Persreizen	€ 2.327	€ -	
Publieksonderzoek	€ 1.425	€ -	

€ 231.083	€ 224.625	€ 240.567
-----------	-----------	-----------

Cultuurplan

OMVANG organisatie - 1 fte = 1900 uur	2019
Artistieke leiding 0,5 fte	0,5
Zakelijke leiding 0,6 fte	0,6
Marketing coördinatie 0,2 fte	0,2
Marketing medewerkers	0,4
Programmeur Participatie 0,1 fte	0,1
Productie 0,3 fte	0,4
Fondsenwerving n.v.t. project opdracht	
Sponsoring n.v.t. project opdracht	
TOTAAL 1,7 fte	2,2

Baten.	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Publieksinkomsten			
Kaartverkoop Schouwburgplein	€ 46.909	€ 34.075	€ 27.880
Kaartverkoop TR Schouwburg	€ 9.603	€ 12.546	€ 8.552
Kaartverkoop Luxor Theater	€ 7.483	€ 8.406	€ 13.016
Arrangementen	€ 329	€ 5.000	€ 8.937
	<u>€ 64.323</u>	<u>€ 60.027</u>	<u>€ 58.385</u>
Sponsorinkomsten			
<i>Sponsorinkomsten</i>			€ 26.284
Peitsman	€ 1.000	€ 2.500	
Vereniging Verenigd Schouwburgplein	€ 400	€ 1.000	
Festivaltickets	€ 1.000	€ 1.000	
Guestwise	€ 250	€ 500	
RTV Rijnmond / OPEN	€ 17.500	€ 17.500	
Partners Stadsparade	€ 4.250	€ 2.500	
	<u>€ 24.400</u>	<u>€ 25.000</u>	<u>€ 26.284</u>
Overige inkomsten			
<i>Vergoedingen uit samenwerking</i>			€ 45.574
TR Schouwburg coprogrammering	€ 16.578	€ 25.254	
TR Schouwburg faciliteiten	€ 4.450	€	
Luxor Theater	€ 5.102	€ 4.492	
Circus Rotjeknor	€ 5.050	€ 5.100	
Codarts Circus Arts	€ 10.500	€ 7.500	
Productiehuis Theater Rotterdam	€ -	€ 1.500	
<i>Opbrengsten horeca</i>			
Publiekshoreca	€ 14.638	€ 20.000	€ 19.877
<i>Overige projecten</i>			
Talentcoalitie	€ 1.500	€ -	€
Frictiekosten Urban Trail	€ -	€ -	€ 2.819
	<u>€ 57.818</u>	<u>€ 63.846</u>	<u>€ 36.781</u>
Fondsen en donaties			
<i>Bijdragen particulieren inclusief vrienden</i>			
Donaties	€ 562	€ 1.000	€ 429
<i>Bijdragen van private fondsen</i>			€ 148.475
VSBfonds	€ 50.000	€ 50.000	
Fonds 21	€ 35.000	€ 50.000	
Stichting Bevordering van Volkskracht	€ 13.000	€ 35.000	
Stichting Dioraphte	€ 15.000	€ 10.000	
Stichting Swart-van Essen	€ 12.000	€	
Fonds NN TP	€ 7.500	€ 15.000	
Stichting Ondernemersbelangen Rotterdam	€ 7.500	€	
Stichting Zabawas	€ 7.500	€	
Stichting Elise Mathilde Fonds	€ 3.500	€ 3.000	
Stichting Orlanda Goban	€ 2.500	€	
Erasmusstichting	€ 2.500	€	
M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting	€ 2.500	€	
Rabobank Rotterdam Fonds	€ 2.000	€	
Snickers - de Bruijn Stichting	€ 1.500	€	
Stichting Fonds voor de Geld- en Effectenhand	€ 750	€ -	
Dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch fonds		€ 3.500	
Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland	€	€ 7.500	
	<u>€ 163.312</u>	<u>€ 175.000</u>	<u>€ 148.904</u>

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Subsidies			
<i>Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten</i>			
FPK, meerjarige activiteitensubsidie	€ 156.000	€ 156.000	€ 152.250
FPK, meerjarige activiteitensubsidie	€ 4.250	€	€ 3.750
FPK, meerjarige activiteitensubsidie	€ 4.125	€ -	€
<i>Meerjarige subsidie gemeente</i>			
Gemeente Rotterdam, cultuurplan	€ 106.250	€ 106.250	€ 106.250
<i>Overige publieke bijdragen</i>			
Rotterdam Festivals	€ 25.000	€ 25.000	€ 21.750
Fonds Podiumkunsten Internationalisering	€ 10.591	€ 10.000	€
Gemeente Rotterdam - Kunst en cultuur in de z	€ 7.500	€	€
FCP	€ -	€ 10.000	€ 10.000
	<u>€ 313.716</u>	<u>€ 307.250</u>	<u>€ 294.000</u>
Financiële baten en lasten			
Rentelasten			
Rentebaten			
Diversen	1.953	-	-
	<u>€ 1.953</u>	<u>€</u>	<u>€ 0</u>
Exploitatie resultaat	<u>€ 49</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 784</u>
<u>Voorstel tot bestemming van het saldo:</u>			
toevoeging algemene reserve	€ 49	€ 0	€ 8.637
toevoeging bestemmingsreserve			2.436
	<u>49</u>	<u>0</u>	<u>11.073</u>

Overige gegevens

aan Stichting Rotterdam Circusstad
Eendrachtsweg 42
3012 LD Rotterdam

datum
21 januari 2020

Kenmerk
10.313-R-210120

behandeld door
H.J.M. (Ron) Boeren AA

betreft Rapport van feitelijke bevindingen.

Geacht bestuur,

Hierbij hebben wij het genoegen u het Rapport van feitelijke bevindingen te doen toekomen ten behoeve van het Fonds Podiumkunsten. Wij machtigen u hierbij dit rapport aan het Fonds Podiumkunsten te verzenden.

Mocht u naar aanleiding van het bovenstaande nog vragen hebben dan zijn wij graag bereid daarop nadere toelichting te geven.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
abel-accountants b.v.

Namens deze,

H.J.M. Boeren
Accountant-Administratieconsulent

Abel Accountants bv

Gasthuispoort 6
5211 DS 's-Hertogenbosch
t. 073 6100116

www.abelaccountants.nl
info@abelaccountants.nl

KvK 51770091
btw NL8501.63.237801

Rapport van feitelijke bevindingen inzake de prestatieverantwoording 2019 van Festivals

10.313-R-210220

Aan: het bestuur van de Stichting Rotterdam Circusstad

Opdracht

Wij hebben een aantal specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot Model III-F voor de prestatieverantwoording 2019 zoals omschreven in onze opdrachtbrief van 10 juli 2019. Deze rapportage bevat de uitkomsten van deze werkzaamheden.

Het is de bedoeling dat u zelf een oordeel vormt over de werkzaamheden en over de in dit rapport weergegeven bevindingen en op basis daarvan uw eigen conclusie trekt. Wij wijzen er op dat indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een controle-of beoordelingsopdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen zouden zijn geconstateerd die voor rapportering in aanmerking zouden zijn gekomen.

Aard en reikwijdte van de verrichte werkzaamheden

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse standaard 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie'.

Het doel van deze opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is het verrichten van die werkzaamheden die wij met de Stichting Rotterdam Circusstad zijn overeengekomen en het rapporteren over de feitelijke bevindingen. De werkzaamheden ten aanzien van dit onderzoek zijn door het Fonds Podiumkunsten benoemd in de Bijlage bij het Controleprotocol Meerjarige Activiteitsubsidie 2017-2020. Aangezien wij slechts verslag doen van feitelijke bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden betekent dit dat op het in het Model III-F voor de prestatieverantwoording opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen geen accountantscontrole is toegepast en dat evenmin een beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit houdt in dat aan onze rapportage geen zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van het in Model III-F voor de prestatieverantwoording opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen daarop.

Het behoort niet tot onze taak om de prestatiegegevens opnieuw te meten en te onderzoeken om daarmee ook een uitspraak te doen over de uitkomsten van het proces. Het beoordelen van deze uitkomsten vormt derhalve geen onderdeel van onze taak.

Beschrijving uitgevoerde specifieke werkzaamheden

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij zijn nagegaan of het proces van verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van de prestatiegegevens is beschreven.
- Wij zijn nagegaan of in de beschrijving van het proces beheersingsmaatregelen, waaronder functiescheiding en bezoekersregistratie, zijn opgenomen om de juistheid en volledigheid van de prestatiegegevens te waarborgen.

- Wij zijn door middel van deelwaarneming, waarvan de omvang afhankelijk is van het aantal malen per jaar dat het proces wordt uitgevoerd, nagegaan dat het proces en de daarin opgenomen beheersingsmaatregelen bestaan conform de beschrijving.
- Wij zijn nagegaan of de verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het proces zijn vastgelegd.
- Wij zijn nagegaan of de in de prestatieverantwoording opgenomen activiteiten aansluiten met de financiële administratie;
- Wij zijn voor een deelwaarneming van 22 activiteiten nagegaan of de activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, aan de hand van de onderliggende documentatie [contracten/borderellen/programma's/publicaties/uitingen/agenda's/mediaberichtgeving/flyers/posters/...];
- Wij zijn voor een deelwaarneming van 22 activiteiten nagegaan of het aantal in de prestatieverantwoording opgenomen bezoekers aansluit op de bezoekersregistratie van de instelling, waarbij tevens een uitsplitsing is gemaakt tussen het aantal betalende en niet-betalende bezoeker, en tussen het aantal bezoekers aan kernprogrammering en overige activiteiten
- Wij zijn nagegaan of de speellijst (model IV) aansluit op de prestatieverantwoording (model III-F)

Beschrijving van de feitelijke bevindingen

- Wij hebben vastgesteld, dat het proces van verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van de gegevensprestatie is beschreven;
- Wij hebben vastgesteld, dat in de beschrijving van het proces beheersingsmaatregelen, waaronder functiescheiding, zijn opgenomen om de juistheid en volledigheid van de prestatiegegevens te waarborgen;
- Wij hebben middels een deelwaarneming van 22 prestatiegegevens vastgesteld dat het proces en de daarin opgenomen beheersingsmaatregelen bestaan conform de beschrijving;
- Wij hebben vastgesteld dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot het proces zijn vastgelegd;
- Wij hebben vastgesteld dat de in de prestatieverantwoording opgenomen activiteiten opgenomen zijn in de financiële administratie;
- Wij hebben voor een deelwaarneming 22 activiteiten vastgesteld dat de activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, aan de hand van de onderliggende documentatie [contracten/borderellen/programma's/publicaties/uitingen/agenda's/mediaberichtgeving/flyers/posters/...];
- Wij hebben voor een deelwaarneming van 22 activiteiten vastgesteld dat het aantal in de prestatieverantwoording opgenomen bezoekers aansluit op de bezoekersregistratie van de instelling, waarbij tevens een uitsplitsing is gemaakt tussen het aantal betalende en niet-betalende bezoeker, en tussen het aantal bezoekers aan kernprogrammering en overige activiteiten. Daarbij merken wij op dat het in het prestatieoverzicht opgenomen aantal niet betalende bezoekers met name gebaseerd is op een inschatting van het aantal bezoekers per activiteit op basis van tellingen en schattingen.
- Wij hebben vastgesteld dat de speellijst (model IV) aansluit op de prestatieverantwoording (model III-F)

10.313-R-210220

Beperking in de verspreidingskring en het gebruik

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor de Stichting Rotterdam Circusstad en het Fonds Podiumkunsten, aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij verzoeken u derhalve de rapportage niet aan anderen te verstrekken zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

's-Hertogenbosch, 21 januari 2020.

Abel-Accountants B.V.
Namens deze:

H.J.M. Boeren
Accountant-Administratieconsulent

FONDS PODIUMKUNSTEN: Model III F voor de Prestaties van Festivals

Editie	2019	2018	2017	gem. 17-20
Duur in dagen	5	5	5	5
Aantal activiteiten kernprogrammering nl.	160	159	141	130
Professionals* *	138	136	112	110
Amateurs en studenten	22	23	29	20
Waarvan betaald	61	67	53	50
Waarvan gratis	99	92	88	80
Aantal overige activiteiten nl.	55	91	85	53
a. Rojeknor Circus Jungle (#dagen)	5	5	5	5
b. Masterclasses (in 2018 onderdeel crossover project)	0	0	6	5
c. Workshops (t.b.v. publiek)	34	21	24	18
d. Workshops & games crossover project Circus meets sports	0	49	41	20
e. Verdiepende randprogrammering	13	13	5	5
f. Presentaties buiten festival (ism andere evenementen)	3	3	4	
Totaal aantal activiteiten	215	250	226	183
Totaal aantal bezoekers	32.156	29.223	26.481	27.500
Totaal aantal bezoeken kernprogrammering	28.186	25.644	22.547	25.200
Totaal aantal bezoeken overige activiteiten (Participatie & verdieping)	2.870	3.279	2.784	2.300
Bezoek presentaties buiten festival (Djema el Fna)	1100	300	1.150	
Totaal aantal bezoeken	32.156	29.223	26.481	27.500
Waarvan betaalde bezoeken	6.420	5.919	4.701	6.400
Waarvan niet betaalde bezoeken	25.736	23.304	21.780	21.100

FONDS PODIUMKUNSTEN: Model IV P/F voor de Speellijst

Gezelschap	Titel voorstelling	Lengte (min)	Aantal keer gespeeld	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
Professioneel					
Aramelo	Unfolded		4	15	540
BRUUT! concert	Concert		1		250
Cabo Cuba Jazz - deel2	Concert		1		180
Cabo Cuba Jazz - deel1	Concert		1		100
Cie A	Vuur jongleren		1		150
Cie. Défracto	Dystonie		2	208	33
Cie. KAO	Zirkus nr 1		2	150	
Circa	Humans		2	887	345
Circus I Love You	Circus I Love You		5	1513	
Cirkastronyo	Cirkastronyo		2		103
Cirkus Cirkör	Epifónima		1	621	33
David Eisele	Cycle		2	167	
Divers	Showcase		2	36	
Duo NoNonsense	Buckethead		24	15	4983
Fabuloka	Contra		1	67	
Hermano DJ's	Live Set		1		350
Het Illegale Kerstcircuit	De Dinnershow met Dave van der		4	83	540
Jorga	Doosjes act		1		98
Júlia Campistany	It Happens		8	824	
Milan Seegers	Koekoek		25	16	4926
Ockham's Razor	Belly of the Whale		2		580
Panama Pictures	Stripped		1	68	
Roel Post	Diabolo		8		462
Roel Post & Eva	Strong (Wo)man		6		875
Rouco & Human Collective	Blame Game (work in progress)		7	431	95
Scotch - concert			1		300
Scotch - Teaser			1		140
Tall Tales Company	Square One		4	153	
Tall Tales Company	Orgel & Circus		1		279
TENT	Pit		11	288	
The Nordic Council	Three men from the north		3	246	
Throw Flow	Coffee Complex		1	79	
Subtotaal			136	5.867	15.362
Amateurs en studenten					
5 pieces			1		300
C2 Codarts Circus Arts Studenten	Cyborg		2	222	
C4 Codarts Circus Arts Studenten	Try outs eind acts		8		1780
Circus Rotjeknor, Extremities, Circus Kabel			1		300
CirkusMIX (Rotterdam)+ de Klim (Deventer)+ Woezini (Breda) + Circa - te			1		540

Diedom & circus Amersfoort			1		420
Extreme circus + urban creates			1		540
Extreme circus Rotjeknor + aramel			1		180
Limitless + duo No Nonsense - Oh No!			1		400
Marnel de Rooij (zang)			1		100
Nik en Anouk			1		200
Opening in foyer theater Rdam			1		700
Opening Kabaal			2		725
Oude Westen, Circaso, circus Pavarini, circus Okidoki			1		300
wYzer en Limitless			1		250
Subtotaal			24	222	6.735
Overige activiteiten nl					
Rotjeknor Circus Jungle	Doorlopende workshop		5		1.650
Kabaal / Jongste makers			10	44	134
Worskshops	Div. disciplines		19	287	
Photobooth in kiosk huisje			5		525
Verdiepend programma	div. onderdelen		13		230
Programmering buiten het festival	Djema el Fna		3		1.100
Subtotaal			55	331	3.639
TOTAAL			215	6.420	25.736